

Projekt

z dnia 18 listopada 2019 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY WARLUBIE**

z dnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2023

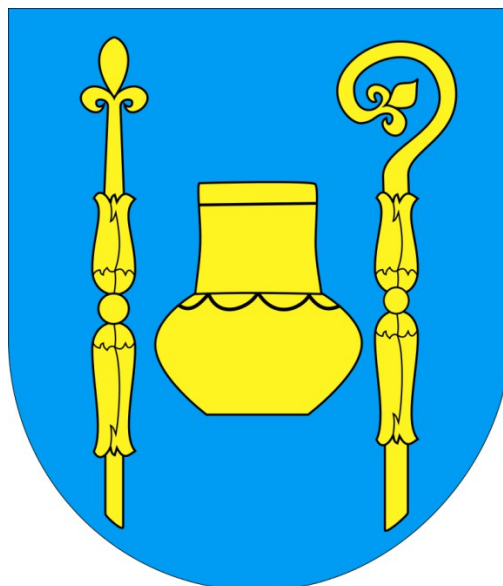
Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690 i 1818) w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie na lata 2019 – 2023 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Warlubie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE WARLUBIE NA LATA 2019 - 2023



GMINA WARLUBIE

POWIAT ŚWIECKI

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

WARLUBIE 2019

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Metodologia opracowania Strategii	10
3. Diagnoza sytuacji społecznej	11
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej	11
3.1.2. Demografia	12
3.1.3. Rynek pracy	20
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa	22
3.1.5. Służba zdrowia	23
3.1.6. Edukacja	24
3.1.7. Kultura i sport	27
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego	28
3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	40
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Warlubie	40
3.2.1. Bezrobocie	40
3.2.2. Ubóstwo	42
3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych	43
3.2.4. Problemy osób starszych	44
3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	45
3.2.6. Uzależnienia	48
3.2.7. Bezdomność	50
3.2.8. Przemoc w rodzinie	50
3.2.9. Przestępczość	51
3.3. Wyniki badania ankietowego	52
3.4. Analiza SWOT	61
4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	62
4.1. Prognoza demograficzna	63
4.2. Prognoza zmian	66
5. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne	68
6. Kierunki niezbędnych działań	69
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe	71
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	72

1. Wprowadzenie

Dokonujące się zmiany gospodarcze i polityczne są przyczyną problemów społecznych, które dla władz samorządowych stanowią nowe wyzwania. Niestety, niewystarczająca okazuje się przeprowadzany do tej pory model polityki społecznej, opierający się przede wszystkim na łagodzeniu skutków niekorzystnych zjawisk. Działania nastawione na walkę z konsekwencjami problemów nie są dostateczne, gdyż brakuje nacisku na zapobieganie zagrożeniom. W wyniku tego niezbędne jest przygotowanie całościowych, długoterminowych i logicznych programów polityki społecznej.

Fundamentalne narzędzie materializacji lokalnej polityki społecznej stanowi strategia rozwiązywania problemów społecznych. Zobowiązanie sporządzenia dokumentu wynika z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), w którym zostało napisane: *„do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”*

Zgodnie z art. 16b, ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera przede wszystkim:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - ☐ celów strategicznych projektowanych zmian,
 - ☐ kierunków niezbędnych działań,
 - ☐ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - ☐ wskaźników realizacji działań.

Akty prawne regulujące opracowanie i wykonanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowią również:

- 🕒 ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506, z późn. zm.);
- 🕒 ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, z późn. zm.);
- 🕒 ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1878, z późn.zm.);

- ⌚ ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133, z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688, z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390, z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852, z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220, z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.);
- ⌚ ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 217, z późn. zm.).

Głównym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest pogłębianie i rozwój form pracy socjalnej, kooperacja z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi oraz instytucjami funkcjonującymi w sferze polityki społecznej, takimi jak: zapobieganie wykluczeniu społecznemu, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym, ochrona zdrowia. Działania będą prowadzone głównie po to, by aktywizować środowiska pozostające na marginesie życia społecznego, wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie na lata 2019-2023 jest wieloletnim dokumentem programowym, stanowiącym niebagatelne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jego mieszkańców, zwłaszcza grup społecznych, którym grozi izolacja społeczna.

POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO SZCZEBŁA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym ze sposobów realizacji strategii rozwoju Gminy i dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia „Europa 2020” jest strategią Unii Europejskiej, która ma na celu likwidację problemów wynikających z kryzysu gospodarczego. Co więcej, ma pomóc poprawić niedopracowania europejskiego wzoru wzrostu gospodarczego.

Unia Europejska wskazała sobie konkretne cele tworzące jeden plan, które obejmują innowację, edukację, zatrudnienie, włączenie społeczne i zmiany klimatu/energii, które powinno wypełnić się do 2020 roku. W każdym z tych zakresów państwa członkowskie określiły z kolei własne krajowe zamierzenia. Precyzyjne działania na poziomie zarówno unijnym, jak i krajowym intensyfikują realizację strategii.

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy sprzężone ze sobą priorytety:

- 🕒 rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- 🕒 rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- 🕒 rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Realizacja założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie da możliwość rozwoju sprzyjającego integracji społecznej. Osiągnięcie spójności społecznej jest możliwe poprzez pomoc skierowaną do środowisk dysfunkcyjnych, więc działania realizowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisują się w realizację prognozowanych rezultatów z wdrożenia Strategii Unii Europejskiej.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno – gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą

przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

- 🕒 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna;
- 🕒 Polska Cyfrowa;
- 🕒 Kapitał ludzki ;
- 🕒 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:

- 🕒 Rozwój regionalny;
- 🕒 Transport.

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

- 🕒 Kapitał społeczny;
- 🕒 Sprawne państwo.

Wsparcie kierowane do mieszkańców Gminy Warlubie w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpłynie bardzo korzystnie na przyrost kapitału społecznego.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej jest przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliuguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została przygotowana jako reakcja zwrotna na wyzwania, jakie zidentyfikowano w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Nierozzerwalnym elementem inicjatywy rozwoju Polski na najbliższe lata jest Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Sztandarowym celem Strategii jest umocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju gospodarczo – społecznym Polski, realizowanego za pomocą czterech najważniejszych zadań szczegółowych:

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.

Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Współpraca różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej takich, jak: organizacje społeczne czy podmioty publiczne będzie umożliwiała realizację określonych celów. Działania skierowane do beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warlubiu będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do roku 2020 - Plan Modernizacji 2020+

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego stanowi załącznik do uchwały Nr XLI/693/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 października 2013 r. Misja rozwoju województwa brzmi: Kujawsko – pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo.

W ramach Strategii wyróżniono następujące priorytety:

- 🕒 konkurencyjna gospodarka,
- 🕒 modernizacja przestrzeni wsi i miast,
- 🕒 silna metropolia,
- 🕒 nowoczesne społeczeństwo.

Ponadto zidentyfikowano osiem celów strategicznych:

- 🕒 gospodarka i miejsca pracy,
- 🕒 dostępność i spójność,
- 🕒 aktywne społeczeństwo i sprawne usługi ,
- 🕒 innowacyjność,
- 🕒 nowoczesny sektor rolno-spożywczy ,

- 🕒 bezpieczeństwo,
- 🕒 sprawne zarządzanie,
- 🕒 tożsamość i dziedzictwo.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisuje się w założenia zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do roku 2020 – Plan Modernizacji 2020+. Realizacja dokumentu będzie wpływać na urzeczywistnianie wyżej wymienionych założeń, zwłaszcza na aktywizację społeczeństwa.

Strategia Rozwoju Powiatu Świeckiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Świeckiego na lata 2014-2020 stanowi załącznik do Uchwały Nr XXXVI/224/14 Rady Powiatu Świeckiego z dnia 26 marca 2014 r.

Cele strategiczne niniejszej strategii dotyczą:

- 🕒 infrastruktury,
- 🕒 gospodarki,
- 🕒 społeczeństwa,
- 🕒 środowiska.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisuje się w założenia zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu Świeckiego na lata 2014-2020. Realizacja dokumentu będzie wpływać na urzeczywistnianie wyżej wymienionych założeń, zwłaszcza na społeczeństwo.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Świeckim na lata 2016-2020

Misja powyższej Strategii brzmi: „Skuteczna polityka społeczna wykorzystująca posiadane zasoby, oparta na działaniach podejmowanych przez samorząd lokalny we współpracy z partnerami społecznymi”. W Strategii określono następujące cele:

- 🕒 pomoc niepełnosprawnym w zakresie wyrównywania szans i zwiększenia integracji społecznej,
- 🕒 ograniczenie zjawiska bezrobocia osób niepełnosprawnych,
- 🕒 podnoszenie standardu bazy pomocy społecznej,
- 🕒 podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym oraz w obszarze pomocy społecznej,
- 🕒 zapewnienie wsparcia specjalistycznego rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym,
- 🕒 tworzenie warunków do skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- ⌚ działania wspierające i profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- ⌚ działania na rzecz wsparcia i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej,
- ⌚ świadczenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej na poziomie obowiązującego standardu,
- ⌚ podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie,
- ⌚ utworzenie Centrum Wspierania Rodziny,
- ⌚ działania wspierające i profilaktyczne w zakresie uzależnień.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie jest zgodna z celami sformułowanymi w Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych w Powiecie Świeckim. Obie strategie są ze sobą spójne, wpływając na rozwój polityki społecznej oraz rozwiązanie zdiagnozowanych na danym obszarze problemów społecznych.

Strategia Rozwoju Gminy Warlubie 2020+ na lata 2014-2020

Priorytetem rozwojowym niniejszej strategii jest ukierunkowana, najważniejsza do realizacji potrzeba rozwojowa dla mieszkańców Gminy Warlubie podnosząca rozwój walorów atrakcyjności Gminy wpływających na jej konkurencyjność jako obszaru do zamieszkania, aktywności gospodarczej czy społecznej, w tym turystycznej.

Misja Strategii Rozwoju Gminy Warlubie brzmi następująco: „Gmina Warlubie – miejsce o zagospodarowanej przestrzeni, atrakcyjne inwestycyjnie, edukacyjnie i turystycznie, o dobrej jakości życia dla wszystkich mieszkańców”

Cele strategiczne tego dokumentu to:

- ⌚ nowoczesna infrastruktura i przestrzeń dla rozwoju gospodarczego,
- ⌚ aktywizacja społeczno – gospodarcza mieszkańców,
- ⌚ dobra jakość życia

Przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Warlubie i wdrożenie działań z niej wynikających będzie miało wpływ na materializację Strategii Rozwoju. W dokumencie tym przewidziano m.in. wzrost atrakcyjności życia społeczno-kulturalnego oraz aktywizację społeczności lokalnej.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Warlubie na lata 2017-2023

W Programie Rewitalizacji zaplanowano cel i kierunki działań, które realizowane będą m.in. przez GOPS w Warlubiu w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Należą do nich:

- 🕒 rozwój Gminy Warlubie w wyniku przekształcenia przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji oraz integracji społecznej,
- aktywizacja społeczna mieszkańców obszarów zdegradowanych,
- zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych na cele aktywizacji społecznej mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest spójna z założeniami Programu Rewitalizacji, który również ma na celu rozwiązanie problemów społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji. W związku z powyższym, dokumenty są ze sobą zgodne, wpływając na zapewnienie dogodnych warunków życia mieszkańcom oraz poprawy funkcjonowania ich w środowisku społecznym.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie na lata 2019-2023 przygotowana została zgodnie z ogólnymi warunkami, które obowiązują przedmiotowe dokumenty. Kontraktowo można ją podzielić na trzy zasadnicze części.

Pierwsza część ukazuje charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Warlubie. Zostały tutaj uwzględnione informacje ważne z punktu widzenia obecnych problemów społecznych. Zbadano strukturę demograficzną, stan gospodarki Gminy oraz sytuację na rynku pracy. Przedstawiono także dostępne dla mieszkańców usługi społeczne, czyli: pomoc społeczną, edukację, ochronę zdrowia.

Analizy dokonano w oparciu o:

- 🕒 informacje uzyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 🕒 dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu,
- 🕒 dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- 🕒 inne dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy.

W pierwszej części ukazano także rezultaty przeprowadzonego badania ankietowego, którego celem było rozpoznanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców. Charakterystykę sytuacji społecznej reasumuje analiza SWOT.

Część drugą stanowi prognoza zmian problemów społecznych wskazanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na 2 główne części:

- 🕒 prognozę demograficzną opracowaną w oparciu o Prognozę dla gmin na lata 2017-2030 opracowaną przez GUS;
- 🕒 prognozę zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* oraz działań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań GOPS w Warlubiu), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Niniejsza prognoza stanowi fundament do określania celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia to określenie celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zmniejszenia niewłaściwych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy. Ukazano w niej również sposób realizacji *Strategii* oraz jej ramy finansowe ze wskazaniem źródeł finansowania określonych inicjatyw oraz wskaźników ich realizacji.

Strategia ta dotyczy okresu do 2023 roku. Przyczyną tak wybranego horyzontu czasowego jest specyfika procesów społecznych (rezultaty realizacji *Strategii* będzie można dostrzec dopiero w dłuższym okresie czasu), ale także obowiązek dopasowania *Strategii* do innych dokumentów programowych, które znajdują się na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

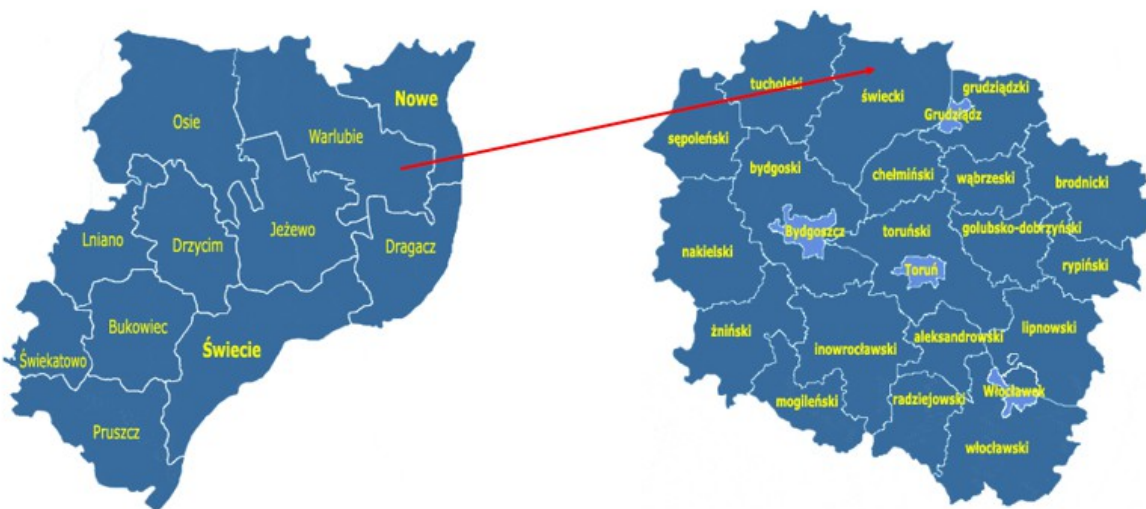
3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy

Gmina Warlubie jest gminą wiejską położoną w województwie kujawsko - pomorskim, w powiecie świeckim. Zajmuje obszar 201 km².

Rysunek . Położenie Gminy Warlubie na tle powiatu świeckiego i województwa kujawsko-pomorskiego



Źródło: <http://gminy.pl>

Gmina Warlubie graniczy z następującymi gminami:

- 🕒 Gminą Nowe, woj. kujawsko – pomorskie, pow. świecki,
- 🕒 Gminą Dragacz, woj. kujawsko – pomorskie, pow. świecki,
- 🕒 Gminą Jeżewo, woj. kujawsko – pomorskie, pow. świecki,
- 🕒 Gminą Osie, woj. kujawsko – pomorskie, pow. świecki,
- 🕒 Gminą Osiek, woj. pomorskie, pow. starogardzki.

3.1.2. Demografia

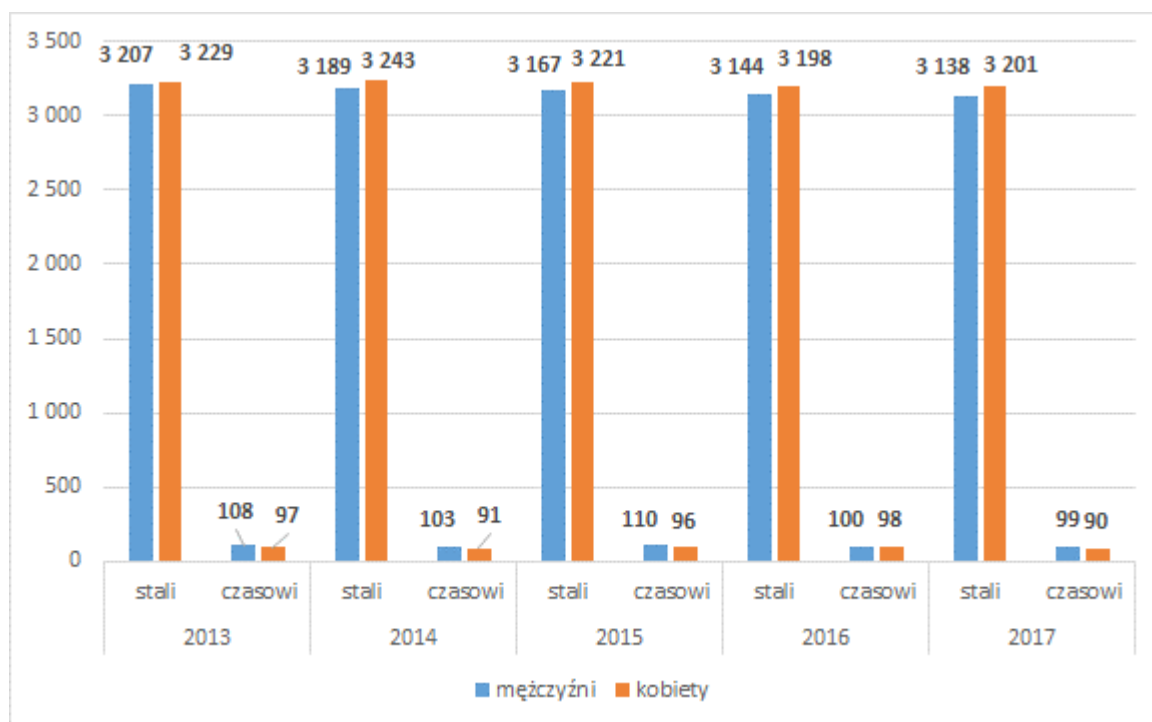
LICZEBNOŚĆ GMINY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ

Zgodnie z danymi z GOPS Gminę Warlubie na koniec 2017 roku zamieszkiwało 6 528 osoby, w tym 6 339 stałych mieszkańców i 189 czasowych. Mężczyźni stanowili 49,50% mieszkańców stałych i 52,38% mieszkańców czasowych, a kobiety odpowiednio 50,50% mieszkańców stałych i 47,62%. Liczba ludności ogółem w roku 2017 zmniejszyła się o 1% w stosunku do roku 2013.

Tabela . Liczba mieszkańców Gminy Warlubie z podziałem na płeć

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2013	2014	2015		2016		2017							
		stali	czasowi	stali	czasowi		stali	czasowi	stali	czasowi		stali	czasowi		
Mieszkańcy stali i czasowi razem	osoba	6 641	6 626	6 594		6 540		6 528							
Ogółem		osoba	6 436	205	6 432	194		6 388	206	6 342		198	6 339		
Mężczyźni		osoba	3 207	108	3 189	103		3 167	110	3 144		100	3 138		
		%	49,83%		49,58%			49,58%		49,57%			49,50%		
				52,68%		53,09%			53,40%			50,51%			
Kobiety		osoba	3 229	97	3 243	91		3 221	96	3 198		98	3 201		
		%	50,17%		50,42%			50,42%		50,43%			50,50%		
				47,32%		46,91%			46,60%			49,49%			

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Warlubiu

Wykres . Struktura ludności Gminy Warlubie z podziałem na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Warlubiu

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Warlubie została przedstawiona w poniższej tabeli z podziałem na grupy ekonomiczne:

- 🕒 grupa w wieku przedprodukcyjnym
- 🕒 grupa w wieku produkcyjnym,
- 🕒 grupa w wieku poprodukcyjnym.

Tabela . Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym na terenie Gminy Warlubie w latach 2013-2017

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2013		2014	2015	2016	2017					
		stali	czasowi	stali	czasowi		stali	czasowi	stali	czasowi	stali	czasowi
w wieku przedprodukcyjnym												
ogółem	osoba	1 360	88	1 348	82	1 338	90	1 318	85	1 316		
mężczyźni	osoba	684	53	692	48	691	51	683	50	675		
kobiety	osoba	676	35	656	34	647	36	635	35	641		
w wieku produkcyjnym												
ogółem	osoba	4 207	107	4 166	103	4 102	103	4 053	98	4 029		
mężczyźni	osoba	2 257	51	2 213	51	2 179	53	2 154	44	2 151		
kobiety	osoba	1 947	56	1 953	52	1 923	50	1 899	54	1 878		
w wieku poprodukcyjnym												
ogółem	osoba	875	10	918	9	948	13	971	15	994		
mężczyźni	osoba	266	4	284	4	297	6	307	6	312		

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2013		2014	2015	2016	2017					
		stali	czasowi	stali	czasowi		stali	czasowi	stali	czasowi	stali	czasowi
kobiety	osoba		609	6	634	5	651		7	664	9	682

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Warlubiu

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę w 2017 roku stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 63,11% populacji Gminy. Natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 21,46% ogólnej liczby ludności, a w wieku poprodukcyjnym – 15,43%.

W analizowanym okresie należy zauważyć, że:

- 🕒 liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmalała, co oznaczało, że na Gminy z roku na rok rodzi się mniej dzieci,
- 🕒 liczba ludności w wieku produkcyjnym również zmalała,
- 🕒 liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w okresie poddanym analizie systematycznie rosła, co świadczy o narastającym problemie starzenia się społeczeństwa.

Zachowanie rosnącej liczby osób w wieku poprodukcyjnym, niekorzystnie wpłynie na sytuację demograficzną Gminy w przyszłości. Prowadzić to będzie do starzenia się społeczeństwa i stopniowego zmniejszania liczby ludności Gminy. Wiązać się to będzie z coraz większymi potrzebami osób starszych, koniecznością zwiększenia oferty kierowanej do tej grupy ekonomicznej, w tym m.in. usług opiekuńczo-pielęgniacyjnych.

MIGRACJE

Poprzez migracje rozumie się stałą lub czasową zmianę miejsca pobytu. Saldo migracji ma istotny wpływ na wielkość populacji danego obszaru. Na terenie Gminy Warlubie w latach 2012 – 2017 zarówno liczba zameldowań, jak i wymeldowań ulegała wahaniom. Najniższy poziom zameldowań odnotowano w 2016 roku, natomiast największa liczba wymeldowań miała miejsce w 2013 roku. W każdym analizowanym roku za wyjątkiem 2014 liczba wymeldowań przewyższała liczbę zameldowań.

Tabela . Migracje na pobyt stały na terenie Gminy Warlubie wg typu i kierunku

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
zameldowania ogółem	55	68	45	36	62
zameldowania z miast	31	30	23	16	26
zameldowania ze wsi	24	38	22	20	36
Zameldowania z zagranicy	0	1	0	0	0
wymeldowania ogółem	80	64	63	59	64
wymeldowania do miast	35	27	38	32	28
wymeldowania na wieś	45	37	25	27	36
Wymeldowania za granicę	1	1	0	0	0

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
saldo migracji	-25	4	-18	-23	-2

Źródło: DANE Z URZĘDU GMINY W WARLUBIU

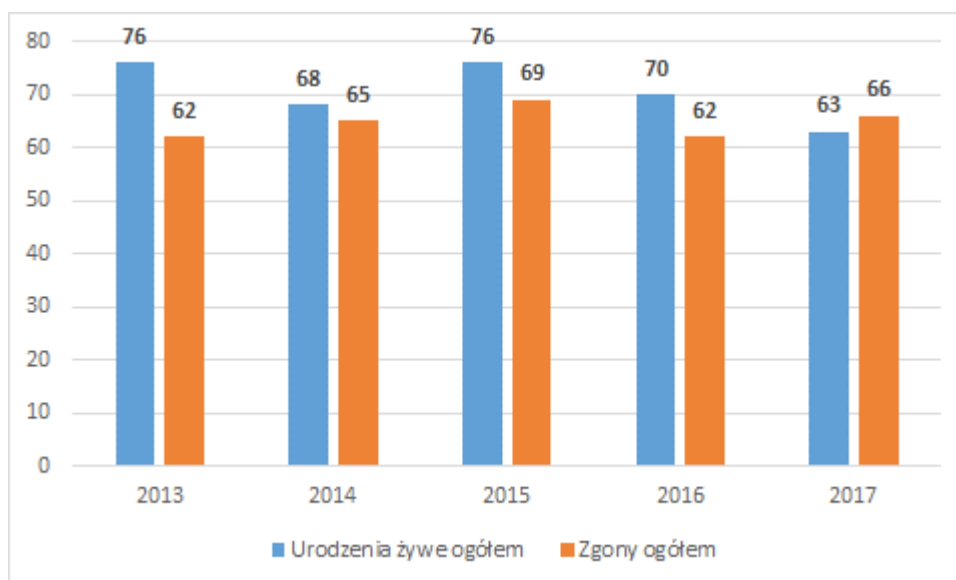
PRZYRÓST NATURALNY

Przyrost naturalny na terenie Gminy Warlubie w latach 2012 – 2016 kształtował się na dodatnim poziomie, co oznacza, że liczba zgonów w tym roku była mniejsza niż liczba urodzeń żywych. W roku 2017 przyrost naturalny był jednak ujemny.

Tabela . Przyrost naturalny na terenie Gminy Warlubie w latach 2013-2017

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
Urodzenia żywe ogółem	76	68	76	70	63
mężczyźni	46	33	36	37	27
kobiety	30	35	40	33	36
Zgony ogółem	62	65	69	62	66
mężczyźni	40	46	31	30	34
Kobiety	22	19	38	32	32
Przyrost naturalny ogółem	14	3	7	8	-3
mężczyźni	6	-13	5	7	-7
kobiety	8	16	2	1	4

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Warlubiu

Wykres . Urodzenia żywe i zgony

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Warlubiu

3.1.3. Rynek pracy

Na terenie Gminy Warlubie na koniec 2017 roku działało 396 podmiotów gospodarczych, z czego 5,05% w sektorze publicznym, zaś 94,95% w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w latach 2012-2017 wzrosła o 5,60%. Wzrosła również liczba podmiotów w sektorze prywatnym. Struktura gospodarcza na obszarze przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego została przedstawiona w poniższej tabeli.

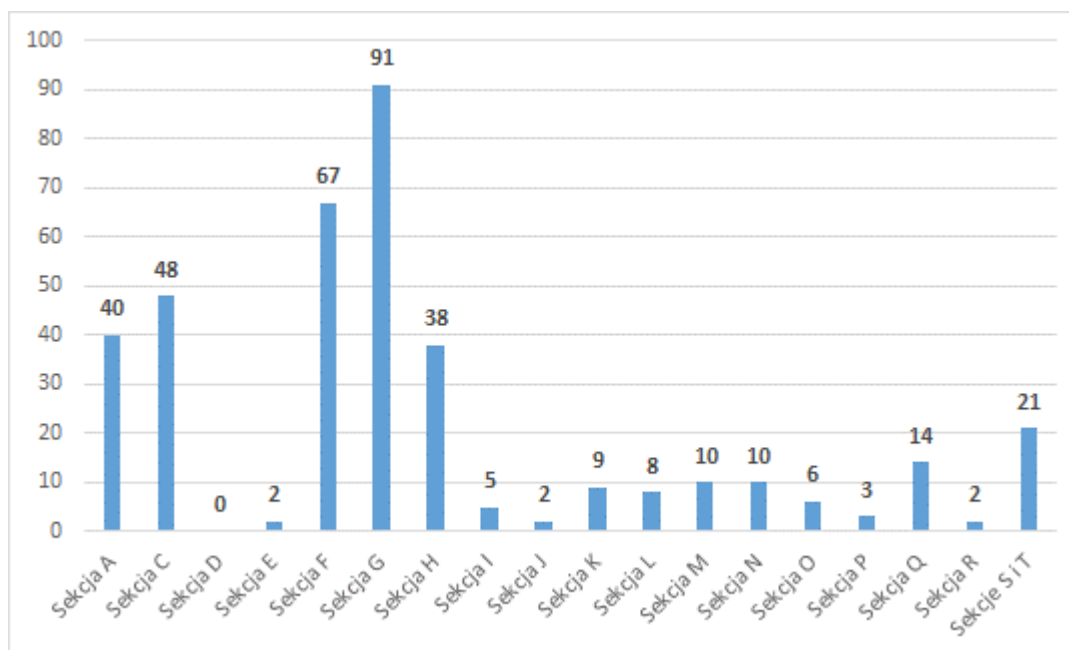
Tabela . Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Warlubie w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
podmioty gospodarki narodowej ogółem	375	388	399	405	386	396
sektor publiczny						
Ogółem	19	22	22	22	22	20
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	15	18	18	18	18	16
sektor prywatny						
Ogółem	356	366	377	383	364	376
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	301	310	315	322	305	316
spółki handlowe	4	4	5	5	5	6
Spółdzielnie	1	1	1	1	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	12	12	12	13	13	13

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie największy udział w sektorze prywatnym posiadały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2017 roku stanowiły 84,04% podmiotów sektora prywatnego). Następnymi w kolejności pod względem liczebności były stowarzyszenia i organizacje społeczne – 13 podmiotów. Na terenie Gminy na koniec 2017 roku funkcjonowało również 6 spółek handlowych oraz 1 spółdzielnia.

Wykres . Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Warlubie w 2017r. wg sekcji PKD 2007 (podmioty prywatne)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na powyższym wykresie, działalność gospodarcza zarejestrowana na terenie Gminy Warlubie w sektorze prywatnym koncentruje się głównie na sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) oraz sekcji F (budownictwo).

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody.; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja

Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych GUS w 2017 r. ogółem na terenie Gminy Warlubie znajdowało się 2 015 mieszkań o łącznej powierzchni 162 531 m². Na przestrzeni lat 2012-2017 liczba mieszkań na terenie Gminy Warlubie wzrosła o 2,18%, liczba izb wzrosła o 0,53%, a powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła o 3,47%.

Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Warlubie w latach 2012-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Warlubie

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem						
mieszkania	1 972	1 981	1 989	1 998	2 009	2 015
izby	8 089	8 140	8 180	8 228	8 282	8 312
powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	157 086	158 206	159 147	160 351	161 717	162 531

Źródło: Dane GUS

Zadaniem własnym Gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych mieszkańcom o niskich dochodach. Lokale socjalne służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych osobom o niskich dochodach, nieposiadającym tytułu prawnego do lokalu oraz osób eksmitowanych na podstawie wyroku sądowego.

3.1.5. Służba zdrowia

Na terenie Gminy Warlubie opiekę medyczną dla mieszkańców zapewniają:

SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W WARLUBIU

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Warlubiu świadczy usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

W ramach SPZOZ funkcjonują następujące poradnie i gabinety:

- ⌚ Poradnia Lekarza POZ – świadczy usługi w zakresie leczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i pozostałych usług pomocniczych;
- ⌚ Poradnia Dziecięca – również świadczy usługi w zakresie leczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i pozostałych usług pomocniczych;
- ⌚ Poradnia Położnicza – zajmuje się położnictwem rodzinnym;
- ⌚ Poradnia stomatologiczna – świadczy usługi w zakresie stomatologii zachowawczej z endodoncją, stomatologii dziecięcej oraz protetyki stomatologicznej;
- ⌚ Poradnia Ginekologiczno – Położnicza – oferuje usługi z zakresu leczenia ambulatoryjnego specjalistycznego;
- ⌚ Gabinet Medycyny Szkolnej przy ul. Szkolnej 20a – jest to gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej dla dzieci;
- ⌚ Poradnia Stomatologiczna przy ul. Szkolnej 20a – świadczy usługi z zakresu stomatologii dziecięcej;
- ⌚ Poradnia Pielęgniarki Środowiskowo – Rodzinnej – zajmuje się leczeniem w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz pozostałej opieki ambulatoryjnej;

- 🕒 Gabinety Rehabilitacji Leczniczej – oferują zabiegi z zakresu kriokomory, wirówki, kabiny ugięć, rowerów i bieżni, laserów oraz diatermii.

WIEJSKI OŚRODEK ZDROWIA W LIPINKACH

Niniejszy Ośrodek Zdrowia świadczy usługi w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej. W Ośrodku funkcjonuje Poradnia Lekarza POZ świadcząca usługi w zakresie leczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz pozostałych usług pomocniczych.

Źródło: <http://warlubie.pl/>

Opieka zdrowotna to ogół środków mających na celu zapobieganie i leczenie chorób. Realizowana jest za pomocą systemu opieki zdrowotnej. Zgodnie z danymi GUS, na przestrzeni lat 2012-2017 liczba porad dotyczących podstawowej opieki zdrowotnej zmalała o 6,73% a liczba porad lekarskich o 6,28%. Może wynikać to z faktu, że na terenie Gminy mieszka coraz mniej ludności.

Według ogólnodostępnych danych GUS w Gminie Warlubie funkcjonują 2 apteki. Analizując dane w latach 2012-2017 dotyczące ludności przypadającej na jedną aptekę ogólnodostępną można zauważyć, że liczba osób korzystających z aptek zmniejszyła się, co również może mieć związek ze spadkiem liczby ludności Gminy. W porównaniu do roku bazowego 2012 spadła ona o 0,85%.

Tabela . Opieka zdrowotna na terenie Gminy Warlubie

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Przychodnie ogółem	szt.	2	2	2	2	2	2
Podstawowa opieka zdrowotna – porady ogółem	szt.	27 128	27 877	27 044	26 273	25 852	25 301
Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie	szt.	28 341	28 962	28 249	27 607	27 076	26 562
Apteki	szt.	2	2	2	2	2	2
Ludność na aptekę ogólnodostępną	szt.	3 295	3 281	3 274	3 283	3 282	3 267

Źródło: Dane z GUS

3.1.6. Edukacja

POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

W 2002 roku, zgodnie z danymi GUS z Narodowego Spisu Powszechnego, na terenie Gminy Warlubie dominowały osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – 37,98% populacji Gminy. Kolejną pod względem liczebności grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 28,11% oraz osoby z wykształceniem średnim – 13,56%.

Wykształcenie wyższe posiadało 2,98% osób, a policealne 1,29% osób. Odsetek osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia wynosił 2,50%.

Zauważalne jest zróżnicowanie wykształcenia mieszkańców ze względu na płeć. Wśród kobiet z terenu Gminy większy niż u mężczyzn był odsetek osób z wykształceniem wyższym, policealnym, średnim i podstawowym ukończonym, zaś znacznie niższy odsetek osób z wykształceniem zawodowym, co wynika z faktu, że szkoły zawodowe posiadają bardziej zróżnicowaną ofertą dla mężczyzn.

Tabela . Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Warlubie w roku 2002

Rodzaj wykształcenia	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety	
	Liczba osób		Udział %		
Wyższe			185	3,45%	74
Policealne			80	1,50%	16
Średnie			841	15,69%	351
Zasadnicze zawodowe			1 743	32,53%	1 086
Podstawowe ukończone			2 355	43,94%	1 070
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia			155	2,89%	72

Źródło: Dane GUS Narodowy Spis Powszechny 2002 Ludność

Przedstawione wyżej dane dotyczą wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku i nie odzwierciedlają aktualnej sytuacji. Należy założyć, iż obecnie na terenie Gminy Warlubie, podobnie jak i w całym kraju, liczba osób z wykształceniem wyższym jest większa.

W związku z brakiem danych dla Gminy Warlubie zbieranych podczas Narodowego Spisu Powszechnego za 2011 r., poniżej przedstawiono dostępne dane na temat poziomu wykształcenia mieszkańców w powiecie świeckim.

Tabela . Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu świeckiego

Rodzaj wykształcenia	2011
Wyższe	8 037
Średnie i policealne	21 614
Średnie zawodowe	12 592
Średnie ogólnokształcące	7 580
Zasadnicze zawodowe	26 090
Podstawowe ukończone	19 407
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	951

Źródło: Dane GUS (Narodowy Spis Powszechny 2002 Ludność, Narodowy Spis Powszechny 2011 Ludność)

Można domniemywać że poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Warlubie w 2011 roku kształtował się podobnie jak w powiecie świeckim. Zmiany w poziomie wykształcenia

posiadanych przez mieszkańców mogą być konsekwencją zmian w systemie edukacji, jak i zmieniającego się zapotrzebowania na rynku pracy.

Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku przypisanym danemu poziomowi kształcenia w okresie 2012 - 2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela . Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie Gminy Warlubie w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016	2017
szkoły podstawowe	%	107,74	106,67	99,50	100,92	106,46	100,88
gimnazja	%	115,75	112,99	113,93	108,66	102,53	101,99

Źródło: Dane GUS

W latach 2012-2013 i 2015-2017 współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych był wyższy niż 100%. Współczynnik skolaryzacji w gimnazjach na terenie Gminy Warlubie kształtował się powyżej 100% we wszystkich analizowanych latach.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2018 poz. 996 z późn. zm.) proces rekrutacji do gimnazjów został wstrzymany. Od 1 września 2017 r. rozpoczęło się „wygaszanie” szkół gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie, z rocznika 2016/2017, którzy ukończyli VI klasę szkoły podstawowej trafili do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończy edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019, w związku z czym 1 września 2019 roku gimnazja zostaną zlikwidowane.

Poniższa tabela przedstawia placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Warlubie. Każda z niżej wymienionych placówek zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry opiekuńczo-wychowawczej oraz bogatą ofertę dydaktyczną.

Tabela . Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Warlubie

Nazwa szkoły
Szkoła Podstawowa w Lipnikach im. Przyjaciół Borów Tucholskich
Szkoła Podstawowa im. Jan Pawła II w Wielkim Komorsku
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Bronisława Malinowskiego w Warlubiu
Gimnazjum Publiczne im. Witolda Bielowskiego w Warlubiu

Źródło: <http://bip.warlubie.pl/szkoly/>

3.1.7. Kultura i sport

Zadania z zakresu kultury na terenie Gminy Warlubie realizują następujące instytucje i organizacje:

- 🕒 Gminny Ośrodek Kultury, Promocji i Rekreacji w Warlubiu,
- 🕒 Gminna Biblioteka Publiczna w Warlubiu,
- 🕒 Filia Biblioteczna w Lipinkach,
- 🕒 Filia Biblioteczna w Wielkim Komorsku.

Źródło: <http://bip.warlubie.pl/>

STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY WARLUBIE:

- 🕒 Stowarzyszenie „Niezależnych Mieszkańców dla Gminy Warlubie”,
- 🕒 Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Zarząd Oddziału Gminnego w Warlubiu, w skład którego wchodzi:
 - ☐ Ochotnicza Straż Pożarna w Warlubiu,
 - ☐ Ochotnicza Straż Pożarna w Wielkim Komorsku,
 - ☐ Ochotnicza Straż Pożarna w Bzowie,
 - ☐ Ochotnicza Straż Pożarna w Buśni,
 - ☐ Ochotnicza Straż Pożarna w Kruszach,
 - ☐ Ochotnicza Straż Pożarna w Lipinkach.
- 🕒 Gminny Ludowy Zespół Sportowy Start Warlubiu,
- 🕒 Klub Senior+.

Źródła: <http://bip.csw.pl/>, <http://bip.warlubie.pl/>, <http://warlubie.pl/>

Od 2009 r. w miejscowości Warlubie działa Gminny Ośrodek Kultury Promocji i Rekreacji. Poniżej przedstawiono jego główne zadania:

- 🕒 edukacja i wychowanie przez sztukę,
- 🕒 rozwój amatorskiego ruchu artystycznego,
- 🕒 organizacja imprez artystycznych,
- 🕒 organizacja uroczystości gminnych, prowadzenie świetlicy internetowej.

Poszczególne imprezy odbywające się na terenie Gminy to:

- 🕒 Bieg Pamięci Bronisława Malinowskiego,
- 🕒 Kociewski Międzynarodowy Konkurs Recytatorski, Plastyczny i Fotograficzny,
- 🕒 Dni Warlubia,
- 🕒 Dożynki Gminne.

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego

Placówką realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Warlubie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu, w którym zatrudnionych jest 12 osób. W strukturze organizacyjnej GOPS działają świetlice środowiskowe w Wielkim Komorsku i Lipinkach.

W świetlicy wiejskiej w Płochocinie funkcjonuje Klub Senior+ oferujący zajęcia muzyczne, warsztaty komputerowe, warsztaty rękodzielnictwa, kulinarne, promujące zdrowy styl życia, wyjazdy i inne.

Podstawowym celem GOPS jest wspieranie osób i rodzin w działaniach mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz zaspokajanie ich niezbędnych potrzeb. Dla realizacji zadań wynikających z ustaw GOPS współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami społecznymi, Kościołem katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej oraz zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej realizują następujące zadania:

1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- a) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- b) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- c) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- g) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- h) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,

- i) praca socjalna,
- j) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- k) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- l) dożywianie dzieci,
- m) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- n) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- o) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- p) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej województwu, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- q) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- r) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- s) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o oświadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- t) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

2. Zadania własne gminy:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- c) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- d) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- e) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- a) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- c) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych także udzielanie schronienia posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- g) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej, świadczeniami z pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne:

- ⌚ zasiłek stały,
- ⌚ zasiłek okresowy,
- ⌚ zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ⌚ zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ⌚ pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- ⌚ świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- ⌚ wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

- ⌚ praca socjalna,
- ⌚ bilet kredytowany,
- ⌚ składki na ubezpieczenie zdrowotne,

- ⌚ składki na ubezpieczenia społeczne,
- ⌚ pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ⌚ sprawienie pogrzebu,
- ⌚ poradnictwo specjalistyczne,
- ⌚ interwencja kryzysowa,
- ⌚ schronienie,
- ⌚ posiłek,
- ⌚ niezbędne ubranie,
- ⌚ usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- ⌚ specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- ⌚ mieszkanie chronione,
- ⌚ pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- ⌚ pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W ustawie o pomocy społecznej określone są zadania gminnego ośrodka pomocy społecznej. W szczególności należy do nich zaliczyć pracę socjalną. Zgodnie z art. 45 jest ona świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin i osób w ich środowisku społecznym.

Praca socjalna prowadzona jest:

- ⌚ z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ⌚ ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Wykorzystuje się w niej właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia

im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie ww. sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- 🕒 przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 🕒 pracy socjalnej;
- 🕒 prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 🕒 analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 🕒 realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 🕒 rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które znajdują się w ciężkich sytuacjach życiowych, a w szczególności z powodu:

- 🕒 ubóstwa,
- 🕒 sieroctwa,
- 🕒 bezdomności,
- 🕒 bezrobocia,
- 🕒 niepełnosprawności,
- 🕒 długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 🕒 przemocy w rodzinie,
- 🕒 potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 🕒 bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 🕒 brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 🕒 trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- 🕒 trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 🕒 alkoholizmu lub narkomanii,
- 🕒 zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 🕒 klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom samotnie gospodarującym, których dochód nie przekracza kwoty 701 zł zwanej „kryterium

dochodowym osoby samotnie gospodarującej” oraz osobom w rodzinie, których dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł, zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”.

Z kolei zgodnie z art.32 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin zasiłek rodzinny przysługuje osobom, których:

- ⌚ miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674 zł,
- ⌚ w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określiła osoby, którym przysługuje prawo do pobierania zasiłku rodzinnego. Są nimi:

- ⌚ rodzice dziecka,
- ⌚ jedno z rodziców dziecka,
- ⌚ opiekun prawny dziecka,
- ⌚ opiekun faktyczny dziecka,
- ⌚ osoba ucząca się.

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych, świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a i art. 22b,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie.

W poniższej tabeli przedstawiona została charakterystyka pomocy przyznanej przez GOPS mieszkańcom Gminy Warlubie.

Tabela . Pomoc społeczna na terenie Gminy Warlubie – zadania własne Gminy w latach 2015-2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ			
Zasiłek stały			
Liczba osób	61	59	62
Liczba świadczeń	581	635	666
Kwota świadczeń w złotych	244 948	283 855	297 457
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących			
Liczba osób	35	36	39
Liczba świadczeń	362	396	420
Kwota świadczeń w złotych	183 496	223 266	232 231
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie			
Liczba osób	26	23	23
Liczba świadczeń	219	239	246
Kwota świadczeń w złotych	61 452	60 589	65 226
Zasiłek okresowy			
Liczba osób	107	106	86
Liczba świadczeń	336	327	300
Kwota świadczeń w złotych	122 000	117 803	111 210
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia			
Liczba osób	64	68	47
Liczba świadczeń	193	203	170

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017
Kwota świadczeń w złotych	76 871	81 734	70 244
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby			
Liczba osób	4	3	4
Liczba świadczeń	8	6	9
Kwota świadczeń w złotych	1 833	1 620	2 188
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności			
Liczba osób	25	27	25
Liczba świadczeń	80	90	83
Kwota świadczeń w złotych	23 911	21 062	24 122
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego			
Liczba osób	0	0	1
Liczba świadczeń	0	0	2
Kwota świadczeń w złotych	0	0	634
Zasiłek celowy ogółem			
Liczba osób	173	190	182
Kwota świadczeń w złotych	102 708	114 118	127 400
W tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu wieloletniego "pomoc państwa w zakresie dożywiania"			
Liczba osób	166	180	174
Liczba świadczeń	346	391	414
Kwota świadczeń w złotych	65 620	76 230	96 500
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ			
Posiłek ogółem			

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017
Liczba osób	251	213	200
Liczba świadczeń	34 098	29 665	27 371
Kwota świadczeń w złotych	108 547	90 876	83 646
Posiłek dla dzieci			
Liczba osób	251	213	200
Liczba świadczeń	34 098	29 665	27 371
Kwota świadczeń w złotych	108 547	90 876	83 646
Posiłek – świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”			
Liczba osób	251	213	200
Liczba świadczeń	34 098	29 665	27 371
Kwota świadczeń w złotych	108 547	90 876	83 646
Dla dzieci			
Liczba osób	251	213	200
Liczba świadczeń	34 098	29 665	27 371
Kwota świadczeń w złotych	108 547	90 876	83 646
Schronienie			
Liczba osób	4	3	2
Liczba świadczeń	823	457	479
Kwota świadczeń w złotych	13 751	13 315	9 555
Sprawienie pogrzebu			
Liczba osób	1	1	0
Liczba świadczeń	1	1	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	2017
Kwota świadczeń w złotych	3 320	3 606	0
Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej			
Liczba osób	9	9	10
Liczba świadczeń	98	103	106
Kwota świadczeń w złotych	191 756	218 818	245 311
Wspieranie rodziny i piecza zastępcza			
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	12	15	14
Liczba asystentów rodziny	1	1	2
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	33 410	56 194	61 592
Kwota świadczeń razem (zł)	820 446	898 585	936 171

Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

Powyższa tabela przedstawia formy pomocy, jakie oferuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu mieszkańcom Gminy. Na przestrzeni lat 2015-2017 liczba osób korzystających ze świadczeń wahała się. Wskaźnik w poszczególnych obszarach form pomocy kształtował się następująco:

- 🕒 liczba osób korzystających z zasiłku stałego w latach 2015-2017 wzrosła o 1,64% (1 osoba), liczba świadczeń wzrosła o 14,63%, a kwota o 52 509 zł;
- 🕒 liczba osób korzystających z zasiłku okresowego w latach 2015-2017 zmniejszyła się o 19,63% (21 osób), liczba świadczeń zmniejszyła się o 10,72%, a kwota była mniejsza o 10 790 zł;
- 🕒 liczba osób korzystających z zasiłku celowego na przestrzeni lat 2015-2017 zwiększyła się o 5,20% (9 osób), a kwota świadczeń o 24 692 zł;

- 🕒 liczba osób korzystających z posiłku w analizowanych latach zmniejszyła się o 20,32% (51 osób), liczba świadczeń o 19,73%, a kwota o 24 901 zł;
- 🕒 liczba osób, która otrzymała schronienie w latach 2015-2017 zmniejszyła się o 50%, liczba świadczeń o 41,80%, a kwota o 4 196 zł;
- 🕒 liczba osób, którym został sprawiony pogrzeb w latach 2015-2017 zmniejszyła się o 1 osobę, a w roku 2017 wynosiła 0, taka sama sytuacja jest przy liczbie świadczeń, natomiast kwota świadczeń w latach 2015-2016 (w 2017 wynosiła 0) zwiększyła się o 286 zł;
- 🕒 liczba osób, która otrzymała odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej w latach 2015-2017 zwiększyła się o 11,11% (1 osoba), liczba świadczeń o 8,16%, a kwota o 53 555 zł;
- 🕒 liczba osób objętych pracą asystenta rodziny w analizowanych latach zwiększyła się o 16,67% (2 osoby), liczba asystentów rodziny o 100% (1 osoba), a odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej o 28 182 zł.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące rodzaju i skali pomocy społecznej na terenie Gminy, udzielonej przez GOPS. Najliczniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej oferowanej w 2017 roku stanowiły osoby dotknięte problemem ubóstwa, aż 512 osób, drugim istotnym powodem udzielanego wsparcia było bezrobocie – 368 osób, a trzecim niepełnosprawność – 283 osoby. Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej mogą korzystać zarówno z pomocy finansowej, jak i rzeczowej.

Tabela . Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez GOPS w Warlubiu

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach			
	2015	2016	2017	2015	2016
Ubóstwo	184	169	165	575	535
Bezrobocie	140	112	102	477	397
Niepełnosprawność	115	106	108	316	284
Długotrwała lub ciężka choroba	36	36	38	82	72
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	75	62	60	300	251
Alkoholizm	10	7	6	26	20
Potrzeba ochrony macierzyństwa	39	37	32	bd.	bd.
W tym: wielodzietność	37	35	29	bd.	bd.
Bezdomność	7	3	6	7	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	1	3	11
Zdarzenia losowe	1	0	1	1	0

Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

Pozytywną tendencją jaką można zauważyć w analizowanych latach jest spadek ilości beneficjentów pomocy społecznej korzystających z pomocy przede wszystkim z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, alkoholizmu.

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina Warlubie posiada uchwalony Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019. Głównym celem tego Programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą, a organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy, polegające na rozpoznaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie aktywności obywatelskiej w rozumieniu problemów lokalnych.

Celami szczegółowymi Programu są:

- ⌚ wspieranie oraz promowanie aktywności społeczności lokalnych,
- ⌚ integracja organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz mieszkańców gminy w sferze zadań publicznych,
- ⌚ otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom występowania z ofertami realizacji zadań publicznych,
- ⌚ zwiększenie wpływu organizacji pozarządowych i innych podmiotów na kreowanie polityki społecznej w Gminie,
- ⌚ worganizacji pozarządowych i innych podmiotów w realizacji zadań publicznych poprzez wspieranie i powierzanie im zadań wraz z udzieleniem dotacji na ich realizację,
- ⌚ poprawa jakości usług publicznych i zapewnienie ich efektywnego wykonania,
- ⌚ tworzenie warunków dla powstawania inicjatywy na rzecz mieszkańców Gminy

Współpraca Gminy z podmiotami Programu opiera się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, rzetelności i jawności.

Źródło: Program współpracy Gminy Warlubie z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2019 rok

Informacje dotyczące stowarzyszeń i organizacji na terenie Gminy Warlubie zostały zawarte w rozdziale 3.1.7 Kultura i Sport niniejszej strategii.

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Warlubie

3.2.1. Bezrobocie

Bezrobocie, obok ubóstwa i niepełnosprawności, to jeden z największych problemów gospodarczych i społecznych naszej cywilizacji. W wyniku tego zjawiska diametralnie pogarsza się stan życia osób nim dotkniętych, co wiąże się z izolacją społeczną.

Związek przyczynowo – skutkowy wyjaśnia, że w większości bezrobotni rodzice nie są w stanie zapewnić swoim dzieciom odpowiedniego wykształcenia, ponadto, sami będąc w sytuacji niekorzystnej egzystencjonalnie, często nieświadomie przekazują złe wzorce i cechy charakteru, które powinni wyeliminować. Do wzorców tych należą m.in: bezradność,

pesymizm i brak wpływu na życiową sytuację. W ten sposób upowszechnia się bierność, która prowadzi do trwałego braku zatrudnienia. Najczęściej osoby te mają niski poziom wykształcenia, więc konieczne w tym przypadku są spotkania i zajęcia z psychologiem.

W tabeli poniżej zostały przedstawione szczegółowe dane dotyczące liczby bezrobotnych na terenie Gminy Warlubie

Tabela . Liczba bezrobotnych na terenie Gminy Warlubie w latach 2012-2017

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bezrobotni ogółem	516	502	417	364	347	277
Bezrobotne kobiety	299	296	242	233	229	192
Bezrobotni mężczyźni	217	206	175	131	118	85
Bezrobotni od 18 do 24 roku życia	125	129	95	77	68	54
Bezrobotni od 25 do 34 roku życia	132	116	106	84	85	68
Bezrobotni od 35 do 44 roku życia	125	99	99	83	79	58
Bezrobotni od 45 do 54 roku życia	86	100	67	63	62	51
Bezrobotni od 55 do 59 roku życia	34	46	36	40	33	33
Bezrobotni powyżej 60 roku życia	14	12	14	17	20	13
Bezrobotni do 1 miesiąca bez pracy	42	50	53	31	30	15
Bezrobotni od 1 do 3 miesięcy bez pracy	109	89	88	83	65	62
Bezrobotni od 3 do 6 miesięcy bez pracy	94	88	65	53	46	38
Bezrobotni od 6 do 12 miesięcy bez pracy	82	84	47	49	57	37
Bezrobotni od 12 do 24 miesięcy bez pracy	61	95	65	59	54	40
Bezrobotni powyżej 24 miesięcy bez pracy	128	96	99	89	95	85
Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	195	188	161	140	131	112
Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym	185	168	138	127	122	92
Bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym	46	35	30	30	26	26
Bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim	76	97	79	58	58	42

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
zawodowym						
Bezrobotni z wykształceniem wyższym	14	14	9	9	10	5

Źródło: Dane PUP w Świeciu

Analizując strukturę bezrobocia na terenie Gminy należy zauważyć, że:

- 🕒 we wszystkich analizowanych latach kobiety stanowiły większy odsetek wśród bezrobotnych;
- 🕒 ze względu na wiek bezrobotnych na koniec 2017 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby od 25 do 34 roku życia – ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 24,55%;
- 🕒 najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy;
- 🕒 pod względem wykształcenia wśród osób bezrobotnych w 2017 r. największy udział miała grupa osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (40,43%).

Poniższa tabela przedstawia liczbę beneficjentów korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia w Gminie Warlubie w latach 2015-2017.

Tabela . Liczba beneficjentów korzystających z pomocy z powodu bezrobocia

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Liczba rodzin	140	112	102
Liczba osób w tych rodzinach	477	397	368

Źródło: Dane z GOPS w Warlubiu

Na przestrzeni lat 2015-2017 liczba beneficjentów korzystających z pomocy z powodu bezrobocia zmniejszyła się o 22,85%, co jest zjawiskiem pozytywnym mogącym świadczyć o aktywizacji zawodowej mieszkańców.

3.2.2. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się jako niedostateczną ilość środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy ludziom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego. Jednymi z najczęstszych powodów ubóstwa są bezrobocie i niechęć podejmowania jakiejkolwiek pracy. Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest udzielić wsparcia osobom, których egzystencja opiera się na minimum socjalnym.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców Gminy Warlubie objętych pomocą GOPS z tytułu ubóstwa.

Tabela . Liczba beneficjentów objętych pomocą GOPS w Warlubiu z powodu ubóstwa

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Liczba rodzin	184	169	165
Liczba osób w tych rodzinach	575	535	512

Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

W latach 2015-2017 liczba rodzin objętych pomocą GOPS w Warlubiu systematycznie malała. W roku 2017 w stosunku do 2015 zmniejszyła się o 10,33%. Apogeum liczby beneficjentów pomocy społecznej z powodu ubóstwa stanowił rok 2015, kiedy to liczba osób objętych pomocą wyniosła 575.

3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych

Niepełnosprawność to jeden z bardzo poważnych problemów współczesnego świata. Wiąże się on z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, umysłowych bądź psychicznych. Osoby dotknięte tymi schorzeniami są często wykluczane z życia społecznego. Muszą codziennie zmagać się z wieloma problemami, np. niedostosowaniem infrastruktury do ich potrzeb. Niejednokrotnie towarzyszy temu izolacja społeczna oraz trudności ze znalezieniem pracy.

Na terenie Gminy Warlubie na przestrzeni lat 2015-2017 liczba osób objętych pomocą z powodu niepełnosprawności malała, przy czym ostatecznie w 2017 r. odnotowano jej spadek o ok. 10,44%.

Tabela . Liczba beneficjentów objętych pomocą GOPS w Warlubiu z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Liczba rodzin	115	106	108
Liczba osób w rodzinach	316	284	283

Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

Istotnym problemem dla osób borykających się z niepełnosprawnością są restrykcyjne kryteria dochodowe, które decydują o tym, czy osoba niepełnosprawna otrzyma odpowiednią pomoc finansową i materialną, czy też nie. Należy bowiem pamiętać, że niepełnosprawność w rodzinie bardzo nadwyręża domowy budżet, a oferta publicznej i prywatnej służby zdrowia oraz innych podmiotów w zakresie terapii i rehabilitacji jest niewystarczająca. W związku z tym, osoby niepełnosprawne i ich rodziny są zmuszone korzystać z kosztownych usług świadczonych przez prywatne podmioty. Pogorszenie sytuacji finansowej wynika również z rezygnacji z pracy w celu opieki nad niepełnosprawną osobą. Nierzadko mają również

miejsce problemy z powrotem na rynek pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej i trudności w znalezieniu opieki nad taką osobą na czas pracy zawodowej.

Warto także podkreślić, że niepełnosprawność w rodzinie nie tylko wpływa na sytuację finansową, ale także na inne sfery życia rodziny. Częstymi problemami, które pojawiają się są: wyczerpanie, wypalenie, depresja, kryzysy małżeńskie (odchodzenie partnerów, z reguły mężczyzn od rodziny).

3.2.4. Problemy osób starszych

Starość to nieuchronny etap życia każdego człowieka, pomimo to pojęcie starości nie zostało jeszcze jednoznacznie zdefiniowane. Za podstawowe cechy starości uznaje się stopniowy wzrost zależności od otoczenia, demencja i szczególnie widoczne postępujące ograniczenie ruchowe. Główne problemy osób starszych to uczucie izolacji i braku przydatności w ukształtowanej hierarchii społecznej, a także samotność i w dużej mierze życie w ubóstwie. Rozpropagowany kult pięknego ciała i młodości prowadzi do spychania na margines osób starszych oraz wykluczenia z życia zawodowego i społecznego.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 🕒 60 – 75 rok życia – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 🕒 75 – 90 rok życia – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 🕒 90 rok życia i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Z danych GOPS w Warlubiu wynika, że w roku 2017 na terenie Gminy Warlubie mieszkali 1 083 osoby starsze, z czego większość – 67,87% stanowiły kobiety.

Tabela . Liczba osób starszych zamieszkujących Gminę Warlubie w latach 2015-2017

Płeć	2015	2016	2017
Mężczyźni (65 lat i więcej)	336	339	348
Kobiety (60 lat i więcej)	711	728	735
ogółem	1 047	1 067	1 083

Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

WYKLUCZENIE CYFROWE

Pojęcie to dotyczy różnic między osobami mającymi regularny dostęp do technologii cyfrowych i informacyjnych oraz wykazujących umiejętności efektywnego poruszania się po tej sferze, a tymi, które takiego dostępu nie posiadają (lub nie umieją z niego korzystać).

Warto podkreślić, że korzystanie z Internetu jest mocno związane z wiekiem – im osoby starsze, tym rzadziej z niego korzystają. Bardzo dużą skalę tego zjawiska obserwuje się najczęściej w grupach społeczno – ekonomicznych takich jak: rolnicy, emeryci, renciści.

Nawiązując do wyżej wymienionych problemów, konieczne jest stymulowanie potrzeb i propagowanie rozwijania kompetencji korzystania z Internetu. Co więcej, należy ukazywać profity wynikające z tego działania, gdyż to mogłoby sprawić, że problem wykluczenia cyfrowego i odsetek ludzi niekorzystających z Internetu zmniejszyłby się.

OSOBY STARSZE

Na terenie Gminy Warlubie funkcjonuje Klub „Senior+”, którego celem jest socjalizacja najstarszych mieszkańców Gminy oraz przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia. Klub oferuje m.in.: zajęcia muzyczne, wyjazdy oraz warsztaty komputerowe, kulinarne, promujące zdrowy styl życia. Klub został utworzony w ramach wieloletniego programu „Senior+”, a zajęcia w jego ramach odbywają się w świetlicy wiejskiej w Płochocinie.

3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rodzina to podstawowa jednostka społeczna, na której opiera się istnienie całego społeczeństwa. Jest powołana do rozwoju jednostkowego i najpełniej kształtuje życie człowieka. To najlepsze naturalne środowisko, w którym dziecko jest otoczone opieką oraz ma możliwość rozwijania swoich umiejętności i zaspokajania podstawowych potrzeb.

Właściwemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać bardzo dużo czynników, wśród których istotną rolę odgrywają dysfunkcje społeczne. Główne źródła dezorganizacji rodzin stanowią: przemoc, alkoholizm, narkomania, długotrwałe bezrobocie czy ubóstwo. Takie zjawiska są przyczyną problemów z brakiem integracji i rozwoju przestrzeni sąsiedzkiej. Jeżeli w rodzinie pojawiają się powyższe dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane są do podjęcia na jej rzecz odpowiednich działań. Należy wspierać rodzinę, by przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Zastosowane rozwiązania powinny polegać na kooperacji różnych podmiotów wsparcia społecznego, głównie po to, aby udzielona pomoc dawała jak największe prawdopodobieństwo dobrego rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. Oprócz wsparcia finansowego powinno uwzględnić się również pomoc psychologów, pedagogów czy policji, po to, by walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności wychowawcze rodzin oraz budować więzi rodzinne.

W przypadkach bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodziny mogą liczyć na wsparcie ze strony GOPS. W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące

liczby rodzin i osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej w wyniku bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Tabela . Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo -wychowawczych na terenie Gminy Warlubie w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Liczba rodzin	75	62	60
Liczba osób w rodzinach	300	251	243

Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

Na przestrzeni lat 2015-2017 liczba rodzin, która objęta była pomocą z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zmniejszyła się o 20,00%. Jeśli chodzi o liczbę osób w rodzinach, to była o 19,00% mniejsza niż w 2015 roku

Tabela . Wsparcie kierowane ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietności na terenie Gminy Warlubie w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Liczba rodzin	39	37	32

Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

Liczba rodzin, w których istniała potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności na terenie Gminy Warlubie spadała. W 2017 roku była o 17,95% niższa niż w 2015 r.

Gmina Warlubie realizuje program pomocy rodzinie w oparciu o zapisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, z późn. zm.);

W 2016 roku wszedł w życie program Rodzina 500 plus, który powstał w celu udzielenia pomocy i wsparcia rodzicom w wychowywaniu dzieci. Wszelkie warunki i zasady Programu Rodzina 500 plus określono w ustawie z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci

Źródło: <https://www.mpips.gov.pl/>

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY ORAZ KARTA DUŻEJ RODZINY

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego jest wypłacane na dziecko, jeśli jeden z rodziców dziecka nie płaci alimentów. Świadczenie wypłaca Gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka, do ukończenia przez nie 25 roku życia (powyżej 18 roku życia wypłata jest kontynuowana jeśli dziecko się uczy). Wysokość świadczenia uzależniona jest od wysokości zasądzonych alimentów, jednak nie może być wyższa niż 500 zł na dziecko.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego może otrzymać osoba, która spełnia kryterium dochodowe w wysokości 725 zł netto na osobę w rodzinie. Świadczenia nie będą przysługiwać w wypadku, gdy:

- ⌚ dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej,
- ⌚ dziecko zawarło związek małżeński.

Gmina w każdej chwili może wstrzymać wypłatę świadczenia z funduszu alimentacyjnego, mimo że jest ono przyznawane na określony okres czasu. Stanie się to, gdy:

- ⌚ osoba uprawniona odmówi udzielenia bądź nie udzieli w wyznaczonym terminie wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń,
- ⌚ osoba uprawniona odmówi udzielenia organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne informacji mających wpływ na skuteczność egzekucji lub udzieli informacji nieprawdziwych,
- ⌚ osoba uprawniona nie podejmuje świadczeń przez trzy kolejne miesiące kalendarzowe.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- ⌚ w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- ⌚ w wieku do ukończenia 25 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,
- ⌚ bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Na terenie Gminy Warlubie wsparcie z Funduszu Alimentacyjnego w 2017 roku otrzymały 43 rodziny, w tym 66 osób.

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny to osoba, która przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe. Towarzyszy rodzinie we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu zatrudnia asystenta rodziny, który pracuje z rodziną na podstawie wcześniej stworzonego planu pracy. Zadaniem asystenta rodziny są:

- 🕒 prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz udzielenia informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe,
- 🕒 udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, a dokładnie w znalezieniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 🕒 współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- 🕒 sporządzenie planu pracy z rodziną we współpracy z zespołem interdyscyplinarnym,
- 🕒 monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 🕒 sporządzanie na wniosek Sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- 🕒 współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Od stycznia 2017 roku zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin *Za życiem* kobieta w ciąży i jej rodzina, w której przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko; kobiety, które otrzymały informacje o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu; kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych, a także kobiety, które po porodzie nie oddadzą dzieci do domu dziecka, mają prawo do skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny.

Zgodnie z przepisami rodzina jest uprawniona do porad w zakresie:

- 🕒 przewyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
- 🕒 wsparcia psychologicznego,
- 🕒 pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,
- 🕒 dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

3.2.6. Uzależnienia

Uzależnienie to odczuwalny przez osobę przymus zażywania określonych środków, które mogą powodować skutki niebezpieczne dla zdrowia lub życia.

Przyczyny uzależnień mogą być:

- 🕒 psychospołeczne – zaburzone oddziaływanie środowiska rodzinnego i szkolno-wychowawczego, czego przyczyną są różnorodne niepowodzenia w życiu (w sferze zawodowej lub osobistej), co w konsekwencji może doprowadzić do wycofania się jednostki w świat iluzji,

- ⌚ biopsychiczne – zaburzenia emocjonalne i związana z nimi podatność na uzależnienia, zaburzony rozwój osobowości, nadpobudliwość psychiczna,
- ⌚ kulturowe – potrzeba odniesienia sukcesu, zbyt mała ilość rozrywek, brak atrakcyjnych zajęć, brak celów i perspektyw, ogólna dostępność środków odurzających, sprzeciw wobec obowiązujących i społecznie akceptowanych systemów norm i wartości.

Najczęściej występującymi uzależnieniami jest alkoholizm i narkomania. Nadużywanie alkoholu, czy sięganie po narkotyki jest bardzo poważnym problemem społecznym, który prowadzi do wzrostu przemocy w rodzinie i przestępczości. Efektem tego może być także izolacja społeczna i problemy finansowe. Niestety te uzależnienia zbierają swoje żniwo wśród młodzieży i dzieci, które zafascynowane panującą modą sięgają po używki. Przeciwdziałanie więc temu zjawisku musi opierać się na współpracy wielu instytucji.

Tabela . Liczba beneficjentów korzystających z pomocy GOPS w Warlubiu z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Alkoholizm			
Liczba rodzin	10	7	6
Liczba osób w tych rodzinach	26	20	14
Narkomania			
Liczba rodzin	0	0	0
Liczba osób w tych rodzinach	0	0	0

Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

Liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem zmniejszyła się w 2017 r. w porównaniu do 2015 r. o 40,00%, liczba osób w tych rodzinach także zmniejszyła się, tj. o ok. 46,15%. Jeśli chodzi o narkomanię, to w analizowanych latach nie było rodzin dotkniętych tym problemem.

Oprócz najczęściej spotykanych uzależnień, czyli alkoholu i narkotyków, można spotkać się także z innymi, którymi są:

- ⌚ uzależnienie od dopalaczy, które wykazują działania psychoaktywne, a co za tym idzie, wywołują w organizmie stan odurzenia, euforii oraz bardzo często spotykane halucynacje. Niestety dostęp do tej substancji jest prosty i nawet można je zakupić przez Internet. Do negatywnych skutków stosowania dopalaczy należą: bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca, bezsenność, problemy z koncentracją, stany lękowe, które w konsekwencji mogą zakończyć się samobójstwem. Leczenie tego uzależnienia wiąże się z ukończeniem programu terapeutycznego i abstynencja, co więcej osoba chora powinna uczestniczyć w tzw. grupach wsparcia,

- ⌚ uzależnienie od komputera i gier komputerowych, podczas którego osoby (zwłaszcza dzieci i młodzież) wykazują ciągłą potrzebę używania komputera, zwłaszcza do grania w wszelkiego rodzaju gry komputerowe. Bardzo poważnym skutkiem tego jest często nieodróżnianie świata rzeczywistego od fikcji. W ich życiu można również dostrzec problemy społeczne, somatyczne czy psychologiczne, czyli m.in. bardzo widoczne zaniedbywanie obowiązków szkolnych i domowych, zanik więzi rodzinnych czy osłabiona siła wrażliwości moralnej,
- ⌚ uzależnienie od hazardu, jego znakiem rozpoznawalnym jest nadmierne i regularne uprawianie gier hazardowych. Sytuacja ta prowadzi do zaniedbywania życia społecznego i rodzinnego, a także izolacja osoby, która cierpi na tę przypadłość. Gracz czuje konieczność, by zaspokoić swoją potrzebę w trybie natychmiastowym co prowadzi do aktów przemocy i przestępstw, których przyczyną jest wewnętrzny przymus zdobycia środków do gry.

Aby zapobiegać problemowi alkoholizmu Gmina organizuje działania w ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3.2.7. Bezdomność

Osoba bezdomna to jednostka niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a również osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

W latach 2015-2017 liczba dotkniętych problemem bezdomności korzystających z pomocy GOPS na terenie Gminy Warlubie wahała się. Jednak ostatecznie w 2017 roku liczba osób dotkniętych niniejszym problemem zmniejszyła się o 14,29% w stosunku do roku 2015.

Tabela . Liczba osób bezdomnych w Gminie Warlubie

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Liczba rodzin	7	3	6
Liczba osób w rodzinach	7	3	6

Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

3.2.8. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie można określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Najczęstszymi przyczynami przemocy są: destrukcja podstawowych funkcji rodziny i konflikty rodzinne. Ponadto zjawiskiem często towarzyszącym przemocy w rodzinie jest alkoholizm i narkomania. Ofiarami są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni. Wyróżniamy następujące podstawowe formy przemocy:

- ⌚ fizyczna – zaliczamy do niej zachowania agresywne, o różnym stopniu nasilenia, odnoszące się do ciała, np. wymierzanie policzków, kopanie itp.,
- ⌚ seksualna – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt)
- ⌚ psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu itp.,
- ⌚ ekonomiczna – celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie jej środków do życia czy też stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, przeglądanie dokumentów, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, itp.

Z naukowego punktu widzenia istnieją dwa rodzaje przemocy:

- ⌚ przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją fizyczną i słowną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych sprawcy;
- ⌚ przemoc chłodna – pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina najczęściej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

Źródło: <http://www.niebieskalinia.info/>; <https://www.ms.gov.pl/>

Na terenie Gminy Warlubie od 2011 roku działa Zespół Interdyscyplinarny. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi weryfikacja procedury Niebieskiej Karty i tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem występującym znacznie częściej niż wskazują na to oficjalne statystyki. Niejednokrotnie doświadczenie przemocy, którą stosują bliskie osoby oddziałuje na mechanizmy psychologiczne, które to powodują, że osoby dotknięte przemocą usprawiedliwiają sprawców. Wynika z tego, że przyjęte statystyki niestety nie oddają rzeczywistej skali problemu. Przemoc w rodzinie bardzo często nazywa się problemem tzw. czterech ścian, ponadto jest procesem chronicznym i najczęściej bagatelizowanym przez osoby, które dotyka.

3.2.9. Przestępczość

Policja jest organem ścigania, który stoi na straży porządku i bezpieczeństwa. Jest to uzbrojona oraz umundurowana formacja służąca obywatelom, podlegająca ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych. Jej głównym celem jest ochrona zdrowia i życia

mieszkańców państwa. Również władze gmin są zobowiązane zapewniać obywatelom bezpieczeństwo.

Osoby które stały się ofiarami przestępstw mogą uzyskać pomoc w placówkach GOPS w Warlubiu, w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu oraz w Schronisku dla Bezdomnych w Świeciu. ■

Ze świadczeń GOPS w Warlubiu korzystają także osoby z problemami z przystosowaniem się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Tabela . Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Liczba rodzin	3	3	1
Liczba osób	3	11	4

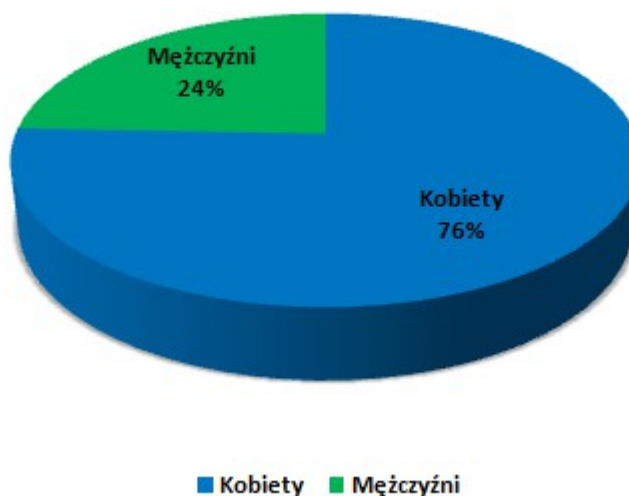
Źródło: Dane GOPS w Warlubiu

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w zakresie trudności przystosowania się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego na terenie Gminy Warlubie w 2017 r., w porównaniu do roku 2015 wzrosła o ok. 33,33%.

3.3. Wyniki badania ankietowego

W ankietyzacji dotyczącej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie na lata 2019-2023 wzięło udział 41 osób w następujących przedziałach wiekowych: 19-30 lat, 31-50 lat oraz powyżej 50 lat. Respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na 13 pytań, w tym 12 pytań zamkniętych i jedno otwarte.

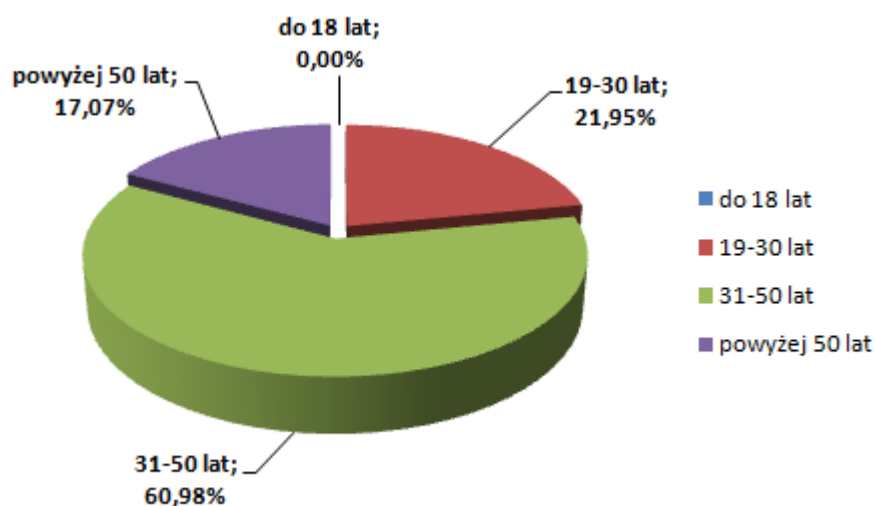
Wykres . Ankietowani według płci



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Zdecydowaną większość respondentów stanowiły kobiety. Ich udział w ogólnej liczbie badanych wynosił 76%, zaś udział mężczyzn 24%.

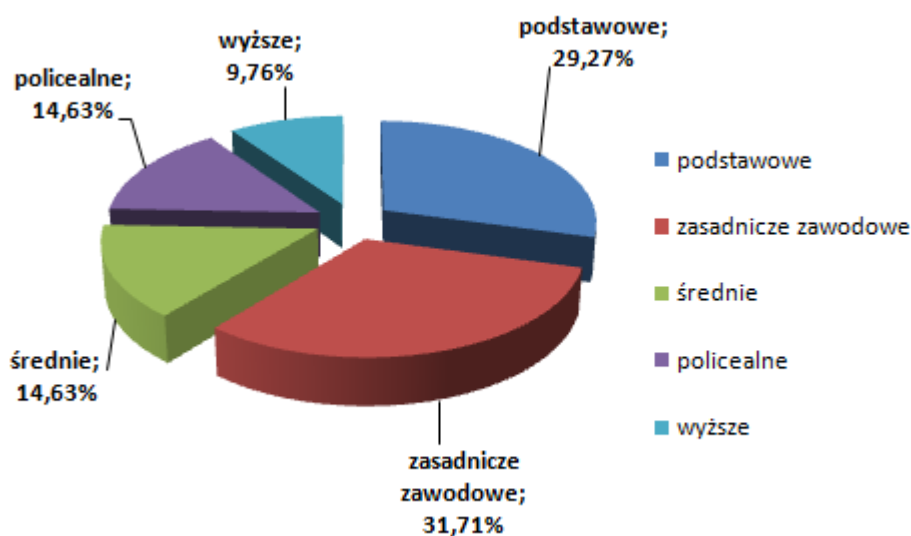
Wykres . Ankietowani według wieku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 31-50 lat (61,98%), kolejną liczną grupą były osoby w przedziale 19-30 lat (21,95%). Najmniej badanych stanowiły osoby w wieku powyżej 50 lat (17,07%). Ponadto w ankietyzacji nie wzięły udziału osoby do 18 lat.

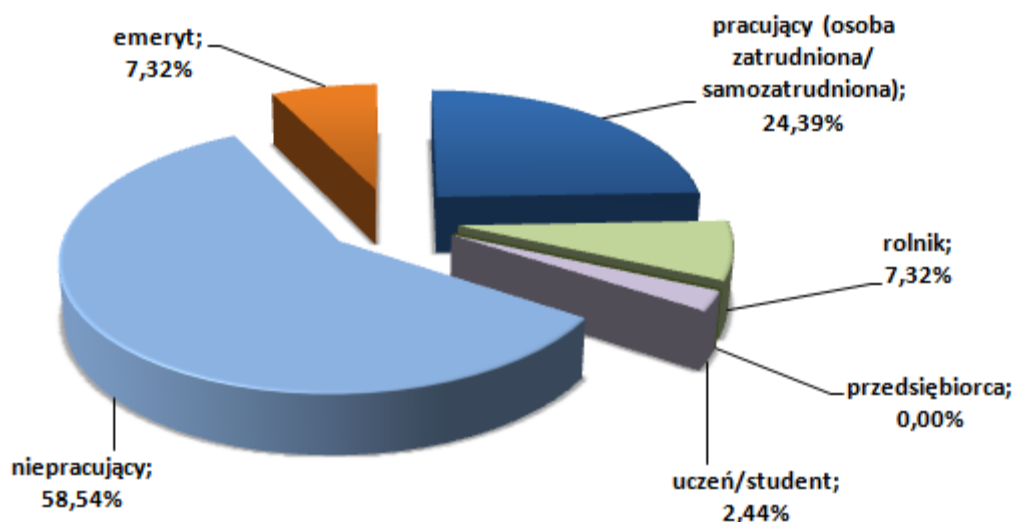
Wykres . Ankietowani według wykształcenia



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największą część respondentów (31,71%) stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Nieco mniejszy odsetek (29,27%) osoby z wykształceniem podstawowym. PO 14,63% badanych posiadało wykształcenie średnie oraz policealne. Tylko 9,76% ankietowanych posiadało wykształcenie wyższe.

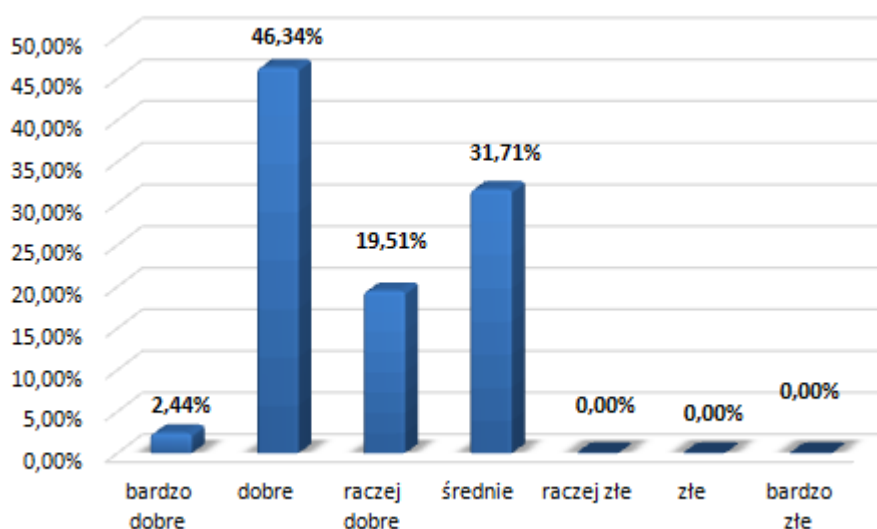
Wykres . Ankietowani według statusu zawodowego



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największy odsetek ankietowanych (58,54%) stanowią osoby niepracujące. Mniej licznymi grupami były osoby pracujące (24,39%), emeryci i rolnicy (po 7,32%) oraz uczniowie/studenci (2,44%). Ankieta nie została wypełniona przez żadnego przedsiębiorcę.

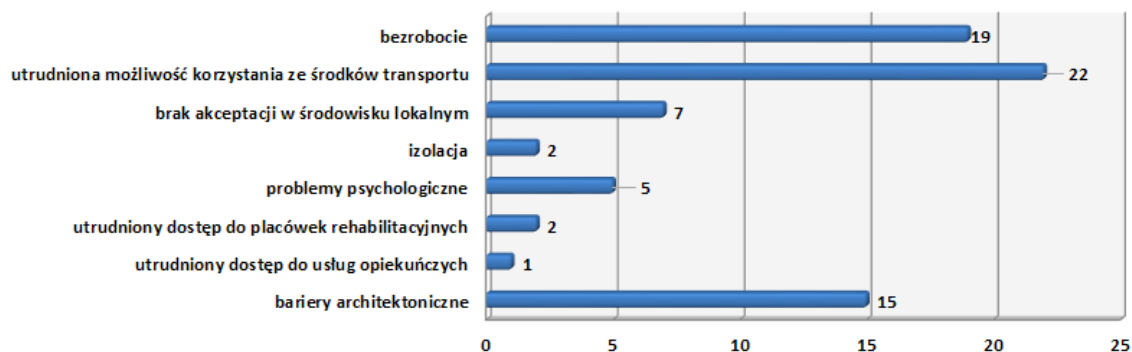
Wykres . Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców Gminy



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największa część ankietowanych (46,34%) określiła aktualne warunki życia mieszkańców na terenie Gminy jako dobre lub średnie (31,71%). 19,51% respondentów wskazało, że żyje im się tutaj raczej dobrze. Tylko 2,44% ankietowanych jest bardzo zadowolonych z aktualnych warunków życia. Nikt z badanych nie wskazał na negatywne odpowiedzi przy tym pytaniu.

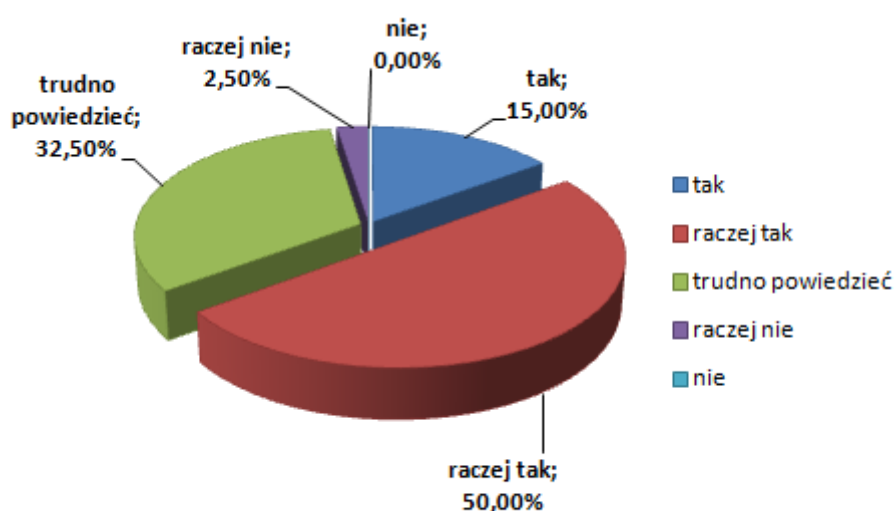
Wykres . Problemy społeczne najczęściej spotykające niepełnosprawnych



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Niezbędne jest prowadzenie przez Gminę działań w zakresie niwelacji barier, z jakimi na co dzień borykają się osoby z niepełnosprawnościami. Zdaniem większości ankietowanych najczęstszym problemem społecznym dotyczącym osoby niepełnosprawne jest utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu, a następnie bezrobocie oraz występujące w infrastrukturze bariery architektoniczne. Najmniej osób wskazało że jest to utrudniony dostęp do usług opiekuńczych oraz izolacja tej grupy.

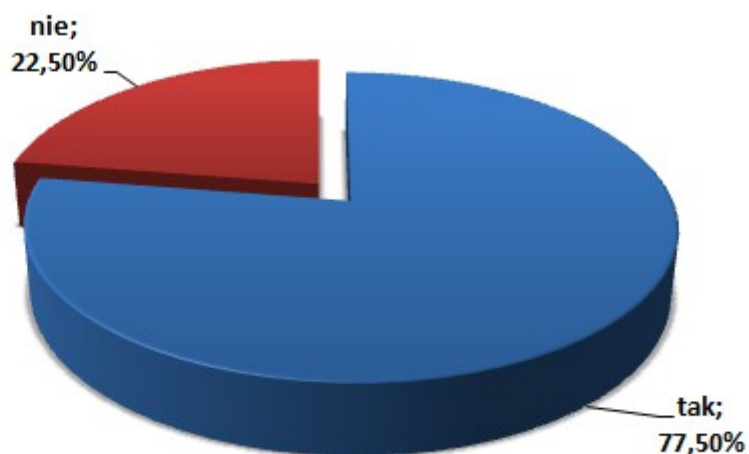
Wykres . Ocena oferty pomocy dla niepełnosprawnych



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Największa część respondentów (50,00%) uważa, że oferta pomocy dla niepełnosprawnych na terenie Gminy jest raczej wystarczająca i zadowalająca. Duża część osób 32,50% ankietowych nie potrafi wypowiedzieć się na ten temat. 15% badanych oceniło ofertę nawy starczającą. Niewielki odsetek respondentów 2,50%, wskazał negatywną odpowiedź „raczej nie jest”. Żadna z badanych osób nie stwierdziła kategorycznie, że oferta dla osób niepełnosprawnych jest niewystarczająca do zapotrzebowania.

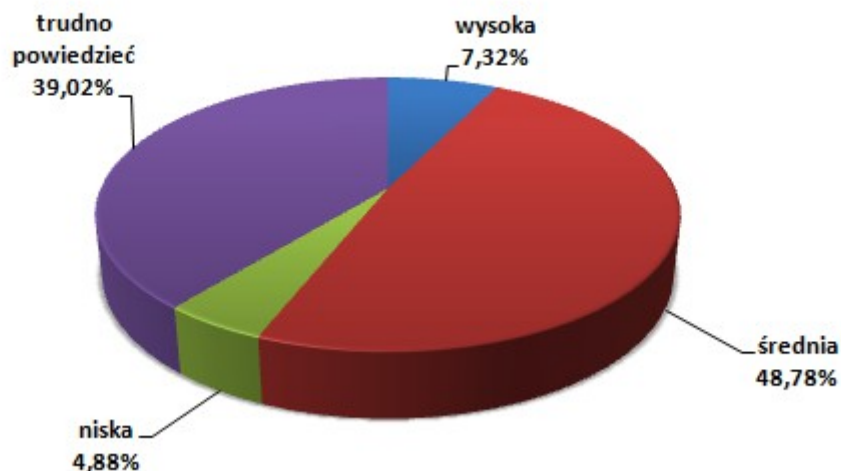
Wykres . Ocena dostępu do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Większość ankietowanych (77,50%) uważa, że dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy jest wystarczający. Pozostałe osoby, które zaznaczyły odpowiedź, przeczącą argumentowały to brakiem placówek specjalistycznych, w tym pediatry, okulisty, laryngologa, ortopedy, alergologa.

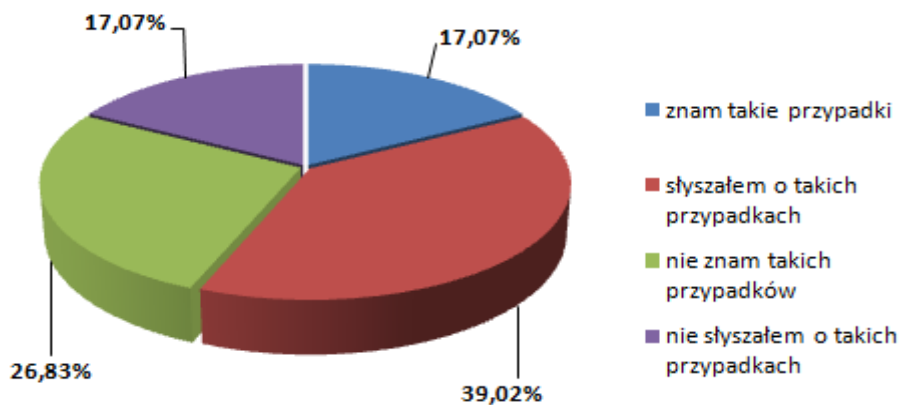
Wykres . Skala problemu uzależnień na terenie Gminy



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

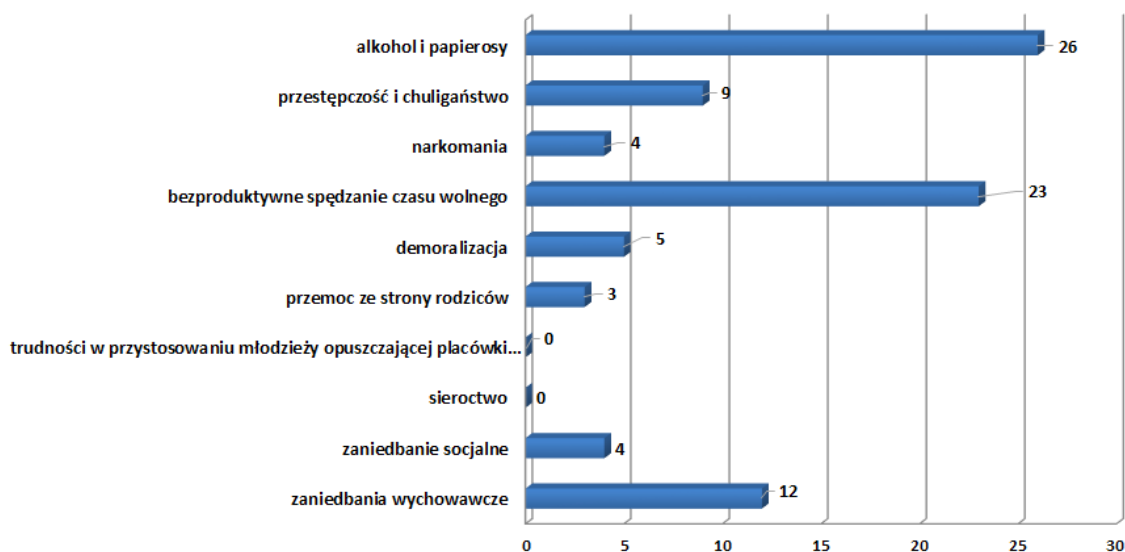
Kolejne pytanie dotyczyło skali problemu uzależnień występującego na terenie Gminy. Największy odsetek ankietowanych (48,78%) wskazał, że jest on na poziomie średnim. Dużej części respondentów trudno było wypowiedzieć się w tym temacie i odpowiedzieć na to pytanie. Skalę tego problemu jako wysoką oceniło 7,32% ogółu ankietowanych. Tylko 4,88% osób uważa że skala problemu uzależnień na terenie Gminy jest niska.

Wykres . Zjawisko przemocy domowej na terenie Gminy



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

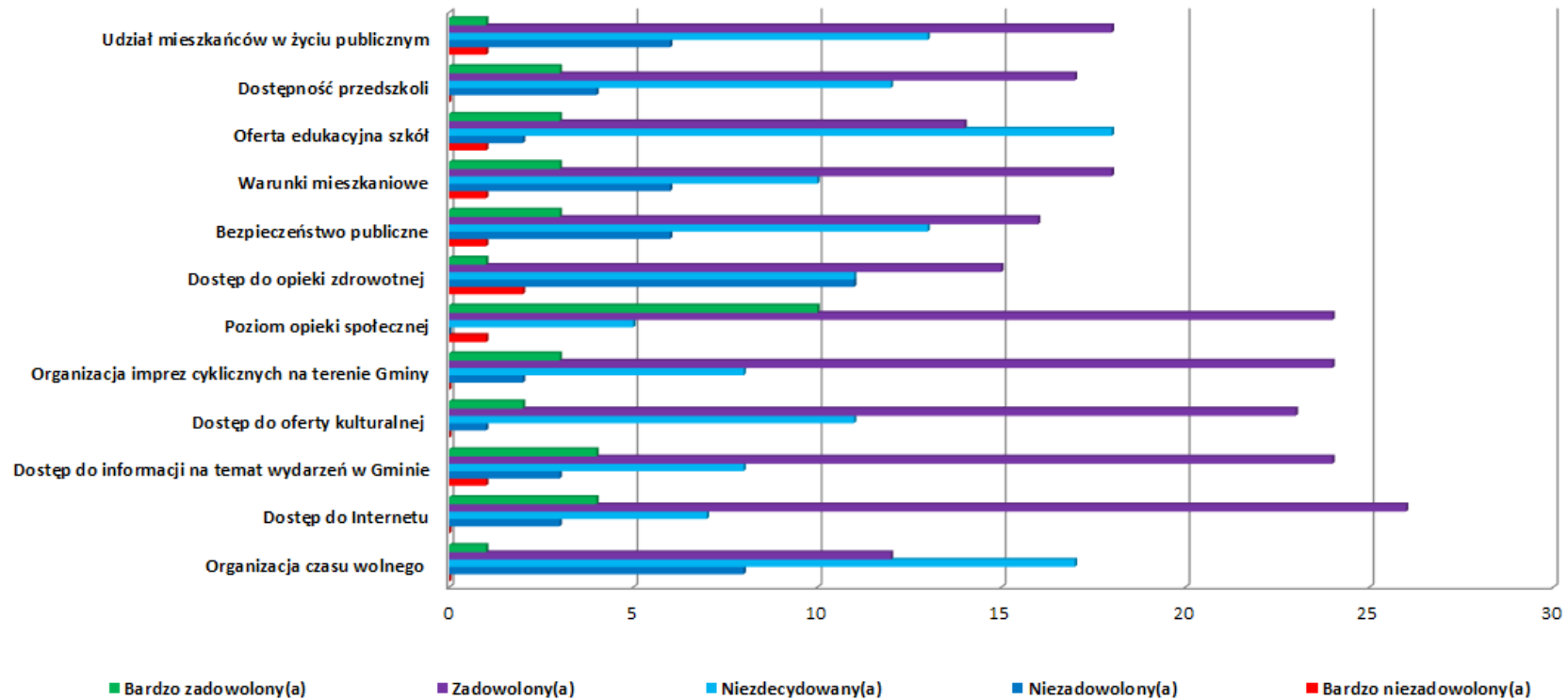
Kolejne pytanie dotyczyło zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy. Większa część ankietowanych (39,02%) słyszała o mających miejsce takich przypadkach. 26,83% badanych wskazało, że nie zna takich przypadków. Najmniejsza grupa wskazała, że zna takie przypadki bądź nie słyszała wcale o nich.

Wykres . Najczęściej dostrzegane zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Kolejne pytanie miało na celu określenie negatywnych zjawisk na które podatne są dla dzieci i młodzież na terenie Gminy. Największa część ankietowanych wskazała spożywanie alkoholu i papierosów ej występujące wśród tej grupy osób oraz na bezproduktywne spędzanie czasu wolnego. Mniej ankietowanych wskazywało na zaniedbania wychowawcze, przestępczość i chuligaństwo, demoralizację, zaniedbanie socjalne oraz przemoc ze strony rodziców. Ankietowani nie zauważyli problemu sieroctwa oraz trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.

Wykres . Zadowolenie z następujących warunków życia w Gminie



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankiety

Na pytanie dotyczące poszczególnych kwestii wpływających na jakość życia mieszkańców na terenie Gminy ankietowani w większości stwierdzili, że są zadowoleni z dostępności przedszkoli, warunków mieszkaniowych, bezpieczeństwa publicznego, dostępu do opieki zdrowotnej, poziomu opieki społecznej, organizacji imprez cyklicznych na terenie Gminy, dostępu do oferty kulturalnej, dostępu do informacji na temat wydarzeń w Gminie oraz dostępu do Internetu. Niezadowolenie wśród respondentów występuje przede wszystkim w organizacji czasu wolnego.

Czynności mogące przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy w następujących obszarach:

Działania w zakresie wsparcia ubogich:

Jako działania mogące przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie Gminy w zakresie wsparcia ubogich ankietowani wskazywali przede wszystkim na zwiększenie dostępności do mieszkań socjalnych, aktywizację zawodową, zbiórki żywności i odzieży oraz pomoc indywidualną, w tym poprzez prowadzone rozmowy z tą grupą osób. Wskazywali również na stałe kontrolowanie sytuacji ubogich, zapewnienie dojazdu do lekarzy, ciepłe posiłki i zwiększenie liczby zapomóg.

Działania w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych:

Zdaniem ankietowanych działaniami, jakie powinny zostać podjęte w zakresie poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością są: zniwelowanie barier architektonicznych, łatwiejszy dostęp do placówek rehabilitacyjnych, wspólna integracja. Ponadto wskazywano również na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych oraz ułatwienie dostępu do transportu.

Działania w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia:

Ankietowani wskazali, że kluczowym działaniem w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia jest zatrudnienie więcej specjalistów na terenie Gminy. Zwrócono uwagę również na „młodsza służbę zdrowia”, zamontowanie przewijaków dla matek z dziećmi w miejscach publicznych oraz na zapewnienie osobom starszym transportu do lekarzy.

Działania na rzecz osób starszych:

Jako działania przeciwdziałające negatywnym zjawiskom w zakresie osób starszych wskazano przede wszystkim ułatwienie dostępu do usług opiekuńczych, wspólną integrację oraz organizację czasu wolnego. Zwrócono uwagę na częstsze kontrolowanie zdrowia osób starszych, zwiększoną pomoc, stworzenie dziennego dnia pobytu oraz prowadzenie badań profilaktycznych.

Działania w zakresie bezpieczeństwa:

Zdaniem respondentów na terenie Gminy Warlubie w celu poprawy bezpieczeństwa powinien zostać przywrócony posterunek policji oraz powinna zostać zwiększona liczba patroli/kontroli policyjnych. Ankietowani chcieliby również, aby w Gminie powstał monitoring oraz organizowane były spotkania dotyczące bezpieczeństwa mieszkańców. Zasugerowali również, że przy przejściu dla pieszych przy szkole powinny zostać zamontowane światła oraz powinna zostać zatrudniona osoba, która przeprowadzałaby bezpiecznie dzieci przez pasy. Według respondentów dobrym rozwiązaniem mogłoby być również zwiększenie liczby chodników i ścieżek rowerowych.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (silne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse), **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- ⌚ SZANSE – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiać występujące niekorzystne zjawiska.
- ⌚ ZAGROŻENIA – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane jako bariery dla rozwoju Gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być przy planowaniu podejmowanych działań.
- ⌚ MOCNE STRONY – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają je spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.
- ⌚ SŁABE STRONY – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całego Gminy, jak i jego części.

Prawidłowa diagnoza poszczególnych okoliczności pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- ⌚ unikanie zagrożeń,
- ⌚ wykorzystywanie szans,
- ⌚ wzmacnianie słabych stron,
- ⌚ opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony Gminy Warlubie, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na zagadnienie przygotowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach zredukowano do kwestii mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela . Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
⌚ funkcjonowanie GOPS, który umożliwia osobom i rodzinom pokonywanie trudnych sytuacji życiowych, wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb; ⌚ działalność licznych organizacji pozarządowych na terenie Gminy; ⌚ spadek liczby osób bezrobotnych na terenie Gminy; ⌚ spadek liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia na terenie Gminy; ⌚ spadek liczby osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa, ⌚ wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców, ⌚ rosnący zakres usług opiekuńczych.	⌚ narastający problem starzenia się społeczeństwa; ⌚ wysoki odsetek bezrobotnych w wieku 25-34 lata; ⌚ występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług; ⌚ brak instytucjonalnego wsparcia takich jak Środowiskowe Domy Samopomocy czy Dienne Domy Pomocy Społecznej; ⌚ utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
⌚ utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; ⌚ dotacje z Unii Europejskiej przyznawane w ramach funduszy pomocowych, ⌚ rosnąca świadomość zagrożeń demograficznych oraz potrzeby wspierania mieszkańców, ⌚ rozwijająca się współpraca pomiędzy instytucjami m.in. Urzędy Pracy, Policja, Oświata, Ochrona Zdrowia..	⌚ konkurencja pomiędzy gminami w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizacje inwestycji, ⌚ niekorzystne tendencje demograficzne; ⌚ rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; ⌚ bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych.

Źródło: Opracowanie własne

4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza obejmuje informacje o zasobach, potrzebach, problemach danej społeczności lokalnej, które:

- ⌚ są wynikiem analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach,
- ⌚ biorą pod uwagę tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- ⌚ dotyczą okresu, w którym będzie realizowana Strategia, czyli lata 2019-2023.

4.1. Prognoza demograficzna

PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO

Na podstawie *Prognozy dla Gminy Warlubie* opracowanej przez GUS prognozuje się, że w latach 2019-2023 liczba urodzeń żywych przyjmie trend rosnący. W analizowanych latach będzie występował dodatni przyrost naturalny.

Tabela . Prognoza przyrostu naturalnego dla Gminy Warlubie do 2023 roku

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2019	68	58	10
2020	69	61	8
2021	69	59	10
2022	69	58	11
2023	69	59	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

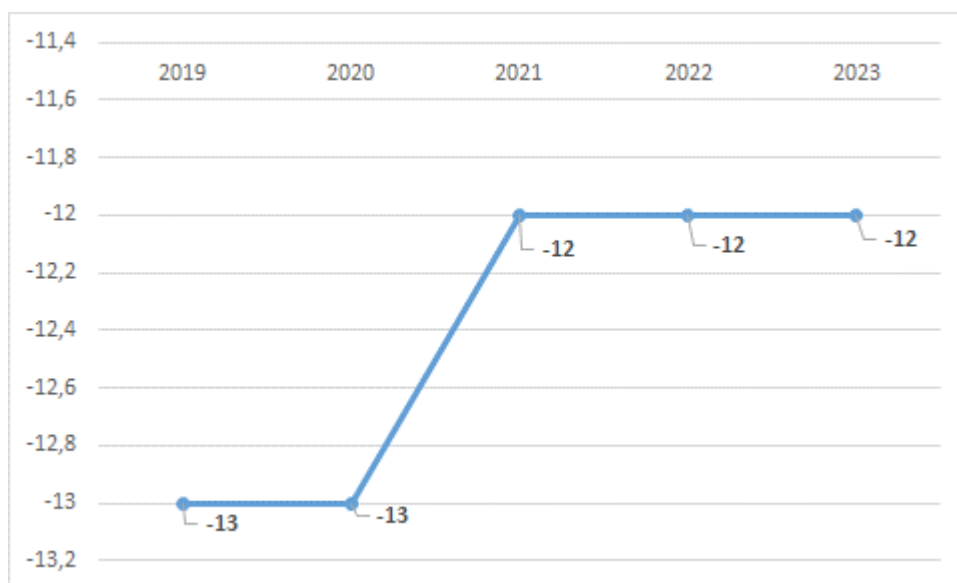
PROGNOZA SALDA MIGRACJI

Zgodnie z prognozą do 2023 roku, liczba osób napływających, jak i odpływających będzie maleć. Prognozuje się, że saldo migracji będzie przyjmowało wartości ujemne.

Tabela . Prognoza salda migracji dla Gminy Warlubie do 2023 roku

Lata	Napływy	Odpływy	Saldo migracji
2019	53	66	-13
2020	52	65	-13
2021	52	64	-12
2022	51	63	-12
2023	50	62	-12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

Wykres . Prognoza salda migracji dla Gminy Warlubie do 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

PROGNOZA LUDNOŚCI

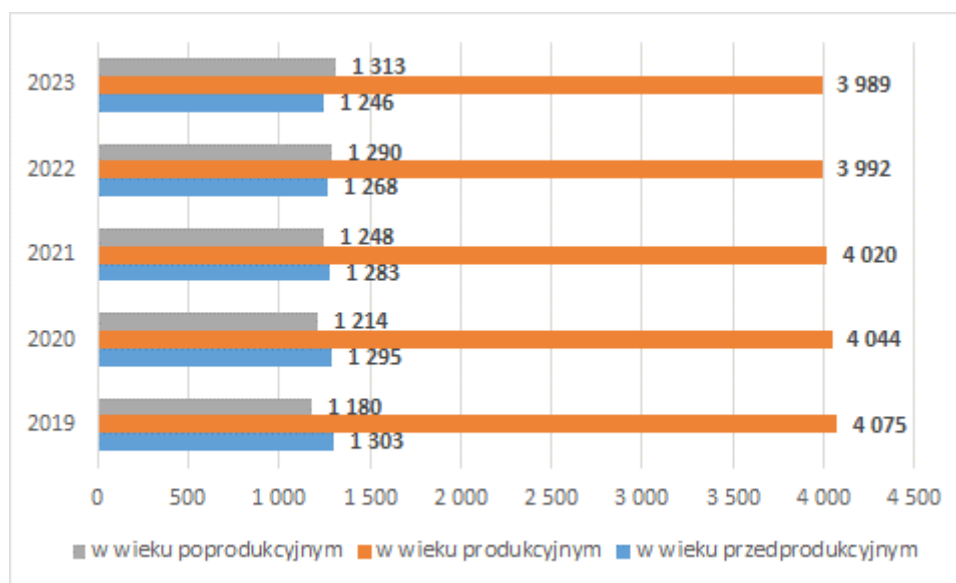
Na podstawie prognozy ludności gmin na lata 2017-2030 przyjęto prognozę liczby mieszkańców Gminy Warlubie w latach 2019 - 2023.

Tabela . Prognoza liczby ludności Gminy Warlubie w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2023 r.

Lata	Liczba ludności		
	Ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	
2019	6 558	1 303	4 075
2020	6 553	1 295	4 044
2021	6 551	1 283	4 020
2022	6 550	1 268	3 992
2023	6 548	1 246	3 989

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

W analizowanych latach liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym będzie malała, a wieku poprodukcyjnym rosła, ponadto w 2023 roku w stosunku do 2019, prognozowany jest także spadek liczby ludności o 0,15%.

Wykres . Prognoza liczby ludności Gminy Warlubie w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

W poniższej tabeli przedstawiono bardziej szczegółową prognozę ludności mieszkańców Gminy Warlubie pod względem struktury wiekowej mieszkańców.

Tabela . Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Warlubie do 2023 roku

Wyszczególnienie	0-14	15-59	60+	65+	80+
2019	1 072	4 075	1 411	951	196
2020	1 049	4 061	1 443	987	186
2021	1 037	4 056	1 458	1 032	183
2022	1 037	4 020	1 493	1 072	189
2023	1 012	4 033	1 503	1113	184

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

PROGNOZA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Jednym z czynników, który ustala rozwój społeczeństwa jest wzrost poziomu wykształcenia. W ciągu dziewięciu lat, które dzielą spisy powszechne możemy zauważyć dynamiczne zmiany, które zdecydowanie miały wpływ na transformację w strukturze ludności wg poziomu wykształcenia.

Widoczne są tendencje wśród mieszkańców Gminy Warlubie do podwyższania i uzupełniania wykształcenia. Na tej podstawie można wywnioskować, że dane określające poziom wykształcenia będą progresywne.

4.2. Prognoza zmian

Przewiduje się, że konsekwencją realizacji działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Warlubie na lata 2019-2023” będzie wzrost zaufania obywateli zamieszkujących obszar Gminy w stosunku do placówek pomocowych oraz zmniejszenie obszarów, w których występują problemy społeczne, szczególnie określone w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela . Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	☐ spadek liczby osób bezrobotnych poprzez wzrost aktywizacji zawodowej, ☐ powstawanie nowych podmiotów gospodarczych, w wyniku czego nastąpi wzrost liczby miejsc pracy i rozwój ekonomii społecznej, ☐ poprawa dostępu do usług świadczonych przez PUP, ☐ zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, ☐ wzrost kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Ubóstwo	☐ poprawa warunków życia mieszkańców Gminy i spadek liczby rodzin ubogich, ☐ zapewnienie odpowiednich warunków egzystencyjnych osobom i rodzinom potrzebującym, ☐ zwiększenie dostępu do rynku pracy, ☐ rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej,
Problemy osób z niepełnosprawnościami	☐ powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, ☐ podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscach publicznych, ☐ pobudzenie zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, ☐ zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, ☐ zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

Problem społeczny	Prognoza zmian
Problemy osób starszych	☐ poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej dla osób starszych, ☐ wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, ☐ rozwijanie środowiskowych form opieki dla osób niesamodzielnych, zależnych, ☐ wzrost liczby osób zatrudnionych przez OPS sprawujących opiekę nad osobami starszymi, ☐ rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz przemoc w rodzinie	☐ prowadzenie kampanii informacyjnych propagujących odpowiedzialne rodzicielstwo, ☐ poprawa akcesu do specjalistycznego poradnictwa w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych, ☐ spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ☐ spadek liczby rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, ☐ tworzenie nowych miejsc spotkań rodzin w społeczności lokalnej.
Uzależnienia	☐ zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, ☐ wzrost liczby zrealizowanych programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, ☐ rozwój specjalistycznego poradnictwa, ☐ zwiększenie dostępności do poradnictwa w zakresie uzależnień,
Bezdomność	☐ spadek liczby osób bezdomnych, ☐ spadek liczby osób narażonych na bezdomność z powodu bezrobocia, ubóstwa poprzez działania na rzecz pobudzania aktywności zawodowej i rozwoju kwalifikacji,
Przestępczość	☐ rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie, ☐ zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, ☐ zmniejszenie liczby przestępstw na terenie Gminy, ☐ eliminowanie aktów wandalizmu i chuligaństwa poprzez odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, ☐ zwiększenie aktywności służb publicznych w przeciwdziałaniu przestępczości, ☐ poprawa bezpieczeństwa wśród pieszych i pasażerów pojazdów

Źródło: Opracowanie własne

Zmiany, które się prognozuje będą możliwe do uzyskania poprzez współdziałanie instytucji i organizacji pozarządowych, które funkcjonują dla dobra mieszkańców Gminy w sferze scalania społeczności lokalnej, zwyczajki aktywności i pomocy społecznej.

5. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne

Przeprowadzona powyżej diagnoza społeczna w obszarze problemów społecznych oraz prognoza zmian w zakresie objętym strategią, pozwoliły na określenie **wizji rozwoju społecznego** niniejszej Strategii, którym jest:

„GMINA WARLUBIE JEST GMINĄ ZAPEWNIAJĄCĄ ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA SPOŁECZNEGO DLA OSÓB W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ”

Tak sformułowana wizja rozwoju Gminy w sferze rozwiązywania problemów społecznych obejmuje wszystkie obszary problemowe niniejszej Strategii i adresowana jest do wszystkich obecnych jak i potencjalnych mieszkańców Gminy, których warunki i poziom życia odbiegają od przeciętnego.

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników GOPS oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, wytypowano **9 problemowych obszarów priorytetowych**:

- I. **Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.**
- II. **Przemoc w rodzinie.**
- III. **Przestępczość.**
- IV. **Bezrobocie.**
- V. **Ubóstwo.**
- VI. **Uzależnienia.**
- VII. **Bezdomność.**
- VIII. **Problemy osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie.**
- IX. **Problemy osób starszych.**

Dla każdego z ww. obszarów priorytetowych wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację wizji rozwoju.

Tabela . Cele strategiczne Gminy Warlubie

L.p.	OBSZAR PRIORYTETOWY	CELE STRATEGICZNE
I.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Cel strategiczny 1. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.
II.	Przemoc w rodzinie	Cel strategiczny 2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.
III.	Przestępczość	Cel strategiczny 3. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w kierunku profilaktyki przestępczości.
IV.	Bezrobocie	Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.
V.	Ubóstwo	Cel strategiczny 5. Pomoc osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa.
VI.	Uzależnienia	Cel strategiczny 6. Wspieranie osób uzależnionych.
VII.	Bezdomność	Cel strategiczny 7. Wspieranie i pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.
VIII.	Problemy osób przewlekle chorych, osób niepełnosprawnych i chorych psychicznie	Cel strategiczny 8. Wspieranie osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym.
IX.	Problemy osób starszych	Cel strategiczny 9. Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.

6. Kierunki niezbędnych działań

Aby efektywnie urzeczywistniać Strategię, niezbędne jest wskazanie zasadniczych działań w ramach skonkretyzowanych celów strategicznych. Owe działania zawierają cele operacyjne.

Tabela . Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 1. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.	1. Wspieranie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie. 2. Wsparcie rodziny w środowisku oraz pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudności opiekuńczo – wychowawczych. 3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin.

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
<u>Cel strategiczny 2.</u> Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.	1. Stworzenie jednolitego systemu wsparcia. 2. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.
<u>Cel strategiczny 3.</u> Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w kierunku profilaktyki przestępczości.	1. Współorganizowanie szerokiego zakresu działań informacyjnych i prewencyjnych, mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców gminy.
<u>Cel strategiczny 4.</u> Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.	1. Wspieranie i rozwój aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych. 2. Wspieranie i rozwój ekonomii społecznej.
<u>Cel strategiczny 5.</u> Pomoc osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa.	1. Udzielanie pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom potrzebującym. 2. Kreowanie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom żyjącym w ubóstwie.
<u>Cel strategiczny 6.</u> Wspieranie osób uzależnionych.	1. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień. 2. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych używek. 3. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz osób uzależnionych.
<u>Cel strategiczny 7.</u> Wspieranie i pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.	1. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. 2. Zapobieganie dalszemu rozwojowi problemu bezdomności.
<u>Cel strategiczny 8.</u> Wspieranie osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym.	1. Podniesienie integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej. 2. Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
<u>Cel strategiczny 9.</u> Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.	1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom. 2. Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych.

Źródło: Opracowanie własne

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizowanie zarządzeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy. Koordynatorem urzeczywistniania celów wskazanych w Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warlubiu, natomiast wszystkie podmioty, które realizują zadania Gminy będą uczestniczyć w realizacji założeń. Niniejsza Strategia będzie również wdrażana za pomocą realizacji gminnych programów i projektów wykonywanych przez inne podmioty i instytucje działające na terenie gminy Warlubie. Do programów i instrumentów służących do wprowadzania Strategii należą: „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 rok”, „Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok”, „Program współpracy Gminy Warlubie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2019 rok”, oraz „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019”,

Działania przedstawione w niniejszej Strategii mogą być urzeczywistniane na różnych poziomach – zaczynając od realizacji działania przez GOPS lub inne podmioty, poprzez współpracę partnerską, aż po zlecenie realizowania zadań publicznych podmiotom zewnętrznym, których tryb jest określony przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być analogiczne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, by zawierały się w strukturze celów strategicznych, zaś rezultaty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie wizji.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z najważniejszych warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe *Strategii Rozwiązywania Problemów*

Społecznych w Gminie Warlubie obejmują lata 2019-2023, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób stały zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- ⌚ środki własne pochodzące z budżetu Gminy finansowane z jego dochodów;
- ⌚ środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje);
- ⌚ środki funduszu krajowego;
- ⌚ projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;
- ⌚ środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

Realizacja Strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki obserwacji, w tym, m.in.:

1) w obszarze społecznym:

- ⌚ struktura demograficzna mieszkańców;
- ⌚ przyrost naturalny;
- ⌚ saldo migracji;
- ⌚ liczba beneficjentów pomocy społecznej;
- ⌚ powody korzystania z pomocy;
- ⌚ formy udzielanej pomocy.

2) w obszarze gospodarczym:

- ⌚ liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych;
- ⌚ liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Ponadto monitorowana będzie liczba programów i projektów przyjętych do realizacji, a także ilość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne działania zaplanowane w strategii.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą głównie z następujących źródeł:

- ⌚ danych statystycznych GUS,
- ⌚ Urzędu Gminy w Warlubiu,
- ⌚ Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu,
- ⌚ sprawozdań GOPS w Warlubiu z realizacji programów i projektów.

Monitorowanie umożliwi:

- ⌚ aktualną ocenę wykonywania programów, osiągania celów i realizacji zadań,
- ⌚ prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji,
- ⌚ podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- ⌚ informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach.

Zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej w Warlubiu będzie sporządzanie co najmniej raz na dwa lata raportów monitoringowych, które ukażą stan realizacji Strategii. Będą one wykonywane na podstawie danych znajdujących się w sprawozdaniach częściowych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w wykonanie Strategii i przekazywanych do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Rezultaty raportu winny eksponować na podejmowanie działań, których celem będzie zniwelowanie bądź usunięcie nieprawidłowości na etapie wdrażania Strategii. Co więcej, raport będzie stanowił podstawę do wszelkich prac aktualizacyjnych i składania sugestii adaptacji zapisów Strategii w stosunku do zachodzących zmian społeczno-gospodarczych na terenie Gminy Warlubie.

Wyznacznikiem realizacji celów strategicznych będzie przede wszystkim stopień zadowolenia osób mieszkających na terenie Gminy z jakości życia. Owa jakość będzie sprawdzana na podstawie weryfikatorów zawartych w tabeli poniżej. Oprócz tego wskaźnikiem będzie również zmniejszająca się liczba beneficjentów pomocy oraz zmniejszanie się strumienia środków na bezpośrednie wsparcie osób, które potrzebują pomocy najbardziej.

Tabela . Wskaźniki realizacji kierunków niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
Cel strategiczny 1. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.	1. Wsparcie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania dzieci w rodzinie	GOPS	Urząd Gminy w Warlubiu	□ liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej; □ liczba rodzin pobierająca świadczenia rodzinne; □ liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętych pracą socjalną; □ liczba udzielonych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym;
	2. Wsparcie rodziny w środowisku oraz pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudności opiekuńczo – wychowawczych	GOPS	Urząd Gminy w Warlubiu, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu	□ liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina poniosła koszty; □ liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny; □ liczba i rodzaj zorganizowanych wyjazdów/zajęć dla dzieci i młodzieży w celu zagospodarowania wolnego czasu; □ liczba rodzin pobierających świadczenie w ramach Programu Rodzina 500+; □ liczba asystentów rodziny; □ liczba diagnoz dotyczących analizy rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej;
	3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin	GOPS	Urząd Gminy w Warlubiu	□ liczba osób korzystająca ze szkoleń i warsztatów podnoszących umiejętności wychowawcze; □ liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa; □ liczba rodzin, które odbyły terapię; □ liczba zrealizowanych programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży; □ liczba zrealizowanych projektów mających na celu ochronę życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego dla nich wsparcia; □ liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych promujących odpowiedzialne rodzicielstwo;

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
<u>Cel strategiczny 2.</u> Przeciwdziałanie zjawisku przemocy	1. Stworzenie jednolitego systemu wsparcia.	GOPS	Policja, PCPR, Kuratorzy, Szkoły, Sądy, GKRPA, Urząd Gminy w Warlubiu,	□ Liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart; □ Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart; □ Liczba powołanych grup roboczych; □ Liczba rodzin objęta działaniami edukacyjnymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; □ Liczba przygotowanych materiałów profilaktycznych; □ Liczba pracowników biorąca udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; □ Liczba osób stosujących przemoc skierowana do podjęcia leczenia lub terapii; □ Liczba wizyt monitorujących środowiska zagrożonych przemocą; □ Liczba odebranych dzieci w trybie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
	2. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.	GOPS	Policja PCPR, Kuratorzy, Szkoły, Sądy, GKRPA, Urząd Gminy w Warlubiu,	□ liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego; □ liczba podmiotów uczestnicząca we wspólnych szkoleniach, konferencjach, seminariach; □ liczba zorganizowanych konferencji i szkoleń;
<u>Cel strategiczny 3.</u> Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w kierunku profilaktyki przestępczości.	1. Współorganizowanie szerokiego zakresu działań informacyjnych i prewencyjnych, mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego wśród mieszkańców gminy.	GOPS	Policja	□ liczba zrealizowanych programów profilaktycznych; □ liczba podmiotów zaangażowanych do realizacji zadania;

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.	1. Wspieranie i rozwój aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych.	GOPS	PUP	☐ liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych; ☐ liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych; ☐ liczba zawartych kontraktów socjalnych; ☐ liczba zrealizowanych projektów w zakresie ograniczenia zjawiska bezrobocia; ☐ liczba osób uczestniczących w projektach w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej;
	2. Wspieranie i rozwój ekonomii społecznej.	GOPS	PUP	☐ liczba zorganizowanych szkoleń i kursów; ☐ liczba osób, które podjęły pracę po zakończeniu realizacji projektów/szkoleń/kursów; ☐ liczba funkcjonujących spółdzielni socjalnych na terenie gminy; ☐ liczba wspartych spółdzielni socjalnych poprzez zlecenie realizacji zadań;
Cel strategiczny 5. Pomoc osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa.	1. Udzielanie pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom potrzebującym.	GOPS	Urząd Gminy w Warlubiu,	☐ liczba wydawanych posiłków; ☐ liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z powodu ubóstwa; ☐ liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne z powodu ubóstwa; ☐ liczba bezrobotnych, która otrzymała zasiłek okresowy / celowy;
	2. Kreowanie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom żyjącym w ubóstwie.	GOPS	Urząd Gminy w Warlubiu,	☐ liczba zrealizowanych projektów na rzecz pomocy osobom ubogim; ☐ liczba uczestników projektów na rzecz ograniczenia ubóstwa;
Cel strategiczny 6. Wspieranie osób uzależnionych.	1. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień.	GOPS	Policja	☐ liczba zrealizowanych programów profilaktycznych dotyczących uzależnień; ☐ liczba zrealizowanych programów pomocy dla dzieci i młodzieży uzależnionych od gier komputerowych i Internetu; ☐ liczba programów i artykułów w mediach lokalnych w zakresie uzależnień od alkoholu i innych środków

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
				psychoaktywnych;
	2. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych używek.	GOPS	-	□ liczba osób uzależnionych, które skorzystały ze specjalistycznej pomocy punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych;
	3. Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń działających na rzecz osób uzależnionych.	GOPS	-	□ liczba wspartych instytucji, stowarzyszeń prowadzących działania na rzecz osób uzależnionych
Cel strategiczny 7. Wspieranie i pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.	1. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.	GOPS	Organizacje pozarządowe	□ liczba osób objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności; □ liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne, niepieniężne; □ liczba osób objętych pomocą doraźną lub okresową w postaci jednego gorącego posiłku dziennie; □ liczba osób bezdomnych skierowanych do schroniska; □ liczba osób bezdomnych umieszczonych w noclegowniach i ogrzewalniach; □ liczba umów zawarta ze schroniskami dla osób bezdomnych na świadczenie pomocy w formie schronienia;
	2. Zapobieganie dalszemu rozwojowi problemu bezdomności.	GOPS	Urząd Gminy w Warlubiu,	□ liczba osób, którym udzielono schronienia (skierowanie do schroniska); □ liczba mieszkań komunalnych; □ liczba zamian mieszkań zadłużonych na mieszkania o niższym standardzie i niższych opłatach czynszowych; □ liczba osób zagrożonych bezdomnością wykonujących prace społecznie użyteczne; □ liczba osób otrzymująca dodatki mieszkaniowe

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
<u>Cel strategiczny 8.</u> Wspieranie osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie w integracji i funkcjonowaniu w środowisku społecznym i zawodowym.	1. Podniesienie integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.	GOPS	PUP, organizacje pozarządowe	☐ liczba projektów zrealizowanych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych; ☐ współorganizowanie i promowanie wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych
	2. Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.	GOPS	PUP, organizacje pozarządowe, PCPR	☐ liczba osób pobierająca świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne; ☐ liczba osób zatrudnionych przez GOPS; sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi; ☐ liczba rodzin pobierająca zasiłek dla opiekunów; ☐ liczba rodzin/osób sprawująca opiekę nad chorym członkiem rodziny, będącym osobą niepełnosprawną (zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy); ☐ liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym udzielono wsparcia finansowego w ramach pomocy społecznej; ☐ liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym przyznano pomoc usługową; ☐ liczba osób niepełnosprawnych umieszczonych w DPS; ☐ liczba osób objętych usługami specjalistycznymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi; ☐ liczba podmiotów/instytucji w których nie ma barier architektonicznych; ☐ liczba nowych jednostek/instytucji która zlikwidowała bariery architektoniczne; ☐ liczba asystentów osób niepełnosprawnych; ☐ liczba osób niepełnosprawnych, które znalazły pracę;
<u>Cel strategiczny 9.</u> Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób	1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.	GOPS	organizacje pozarządowe; samorządy lokalne; Urząd Gminy w Warlubiu,	☐ liczba osób zatrudnionych przez GOPS sprawujących opiekę nad osobami starszymi; ☐ liczba osób starszych objęta pomocą GOPS; ☐ liczba wolontariuszy zajmujących się osobami starszymi; ☐ liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób starszych;

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialno ść za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
starszych w społeczności lokalnej.	2. Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych.	GOPS	Gminny Ośrodek Kultury, Promocji i Rekreacji w Warlubiu, sołtysi	□ liczba osób działająca w organizacjach i stowarzyszeniach na rzecz osób starszych; □ liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób starszych w kierunku zwiększenia aktywności osób starszych; □ liczba spotkań, wyjazdów integracyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 roku poz. 1507 z późn. zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Warlubie na lata 2019 - 2023 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Warlubie, w szczególności zaś grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zgodnie z art. 16 b, ust. 2 ustawy o pomocy społecznej strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społecznej;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Warlubie oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Tym samym przyjęcie Strategii, jej wdrożenie oraz monitoring i nadzór nad realizacją Strategii, a następnie ewaluacja pozwolą na rozwiązanie czy chociaż częściowe ograniczenie uciążliwości problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Gminy Warlubie.

Wobec powyższego podjęcie stosownej uchwały jest uzasadnione.